Орган Руського Народного Союза в Америці

Свобода

SVOBODA

РІК XXI. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 23-го січня 1913. Ч. 4. | VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, January 23, 1913. №. 4.

Нечуване обманьство.

Дня 8. с. м. арештовано в Сінсінаті, О., Вільгельма Воколка, бувшого лоєра (адвоката) в Пітсбургу, котрий натягнув деякі славянські запомогові орґанізації на округлу суму 300 тисяч долярів! В. Воколек родом Чех, а в Америці уходив за Словака. Не хотячи в чесний спосіб заробляти на житє, забажав в легкий спосіб прийти до гроша. Пізнавши спосіб урядованя по славянських запомогових орґанізаціях, став у спілці з иншими людьми орґанізувати **на папери** відділи до тих орґанізацій. Якийсь час платив за тих **видуманих** собою членів місячні вкладки чи розмети, а потім робив одного чи двох-трох членів умерлими, виповняв нібито в імени братств всі потрібні формулярі і забирав гроші до своєї кишені. Сю злодійську роботу провадив Воколек від 1906-го року і був би вів дальше, якби не вмішав ся був до сеї справи почтовий уряд.

Воколек оперував головно на Вестах*) (в західній части Зл. Держав) або у полудневих стейтах. Се він робив нароком, щоби урядники натяганих ним орґанізацій не могли сконтролювати його злодійської діяльности. Він закладав нібито нові братства, вписував їх до ріжних славянських орґанізацій, платив за істнуючих в його уяві членів якийсь час місячні вкладки, а коли лістав посмертне за померших членів (котрі ніколи не жили) — відступав з дотичним відділом з одної (вже обкраденої) орґанізації і приступав до якоїсь иншої, щоб і тую у відповіднім часі ограбити. Видуманим через Воколка членам приходили що тижня часописи (орґани тих запомогових інституцій, у яких стояли заложені Воколком братства), але їх, очевидно, не було кому відбирати... До почтового уряду в Гомстед (у тім місті находить ся осідок гол. уряду „Соєдиненія") вертали кождого тижня великі стоси ґазет (Американскій Русскій Вѣстникъ), яких дотичні почтові уряди не могли доручити адресатам (бо їх ніколи на сьвіті не було). На сю саму справу звернув також пильну увагу почтмайстер з Чіллікот, О., Перри і дав про се знати почтовому інспекторови в Сінсінаті, О., Ґрісволдови. Сей наняв зараз детектевів, а детективи шукали за виновником доти, доки його не віднайшли. Воколка арештовано в хвили, коли він в однім сінсінатськім банку кешував (вимінював за готівку) один чек, виписаний на імя Гарри Бендер. Почтмайстер з Чіллікот і банкир Блекер розпізнали в арештованім того, котрий під іменем Анди Майлс робив свої злодійські інтереси в Чіллікот. Арештований швіндлер не хотів спершу до нічого признати ся, але коли побачив в руках поліції свій куфер, не міг дальше викручувати ся і висьпівав усі свої погані вчинки, та виявив навіть деяких своїх спільників. Одним з них має бути бувший активний а тепер почетний предсідатель „Нар. Слов. Сполку", Ант. С. Амброзе, а другим — теперішний фінансовий секретар „Соєдиненія", Юлій Еґрецький. Перший з них находить ся ще на волі, другий зістав арештований.

У куфрі Воколка найдено богато пофалшованих ним актів, кільканайцять підроблених печаток братських і парохіяльних, відтак понумеровані пера, якими підписував свої видумані імена (а мав їх щось 30!) і т. п. річи. Усе те передала поліція в руки почтового уряду, котрий спричинив увязненє Воколка. На арештованого наложено заруку в квоті $5.000.00, а що сеї заруки він не міг достарчити, то його осаджено в тюрмі, де буде сидіти аж до судової розправи, що відбудеть ся аж десь в червню б. р.

Воколек признав ся, що побрав від всіляких запомогових орґанізацій протягом 6 літ округло $300.000. З кождої посмертної квоти він діставав лише $350, а останком ($650) ділили ся його спільники. Сей славний обманець мав добре жниво особливо тоді, коли у тій місцевости, де було „його" братство, лучила ся якась катастрофа. Так прим. в Чіллікот, О. підчас динамітового вибуху в р. 1909 згинуло 14 Угорщан. Воколек зараз там явив ся і нібито ідентифікував чотирох „своїх" членів, за котрих дістав посмертне в сумі 4.000 долярів.

Воколек признав ся, що заложені ним фіктивні братства були такі:

Для **„Соєдиненія"**: ч. 419. в Паркерсбурґ, В. Ва.; ч. 446. в Гунтінґтон, В. Ва.; ч. 423. в Марієтта, О.; ч. 572. в Джеферсонвіл, Інд.; ч. 473. в Чіллікот, О. — разом 5 сполків.

Для **„І. Кат. Слов. Єдноти"**: ч. 538. в Паркерсбурґ, В. Ва.; ч. 544. в Ґаллі-поліс, О.; ч. 574. в Портсмавт, О. — разом 3 сполки. Задумав заложити ще одно число в Лексінґтон, Ки., але якось від сеї гадки відступив і братства „не зорґанізував".

Для **„Нар. Слов. Сполку"**: ч. 641. в Марієтта, О.; ч. 620. в Айронтон, О.; ч. 624. в Ґеттесбурґ, Ки.; ч. 639. в Ню Олбані, Інд. — разом 4 сполки.

Для **„Оощества"**: ч. 29. в Паркерсбурґ, В. Ва.; ч. 94. в Марієтта, О. і одно число в Пойнт Плезент, О., з якого однак не витягнув ніякої підмоги.

Для **„Пеннс. Слов. Єдноти"** заложив два сполки, а саме в Бічвуд, В. Ва. і в Сімор, Інд., але впевняє, що в обох тих сполках „не умер" ані один член, отже не мав з них ніякої користи.

Для **„Слов. Ев. Єдноти"** заложив два числа: ч. 171 в Гунтінґтон, В. Ва. і одно число в Шелбивіл, Інд.; у тім послідні числі не умер ніхто.

Із повисшого виказу бачимо, що жертвами Воколкових маніпуляцій були передовсім Словаки і угорські Русснаки. В пітсбурськім „Русині" згадуєть ся також загально про „Союз", а „Амер. русскій Вѣстникъ" наводить навіть один відділ Р. Н. Союза, який Воколек мав заснувати, а іменно в Паркерсбурґ, В. Ва. Не знати про котрий тут „Союз" мова, бо в нашім Р. Н. С. **не було ніколи ніякого відділу в Паркерсбург** і про таку місцевість нема ніякої згадки в урядових актах нашої орґанізації. Значить ся, хтось тут збрехав: або сам Воколек або редактори обох названих в горі часописий. Виказ заложених Воколком братств ми перебрали з „Словенського Денніка", що виходить в Пітсбурґу, а там нічо не говорить ся про „Союз".

Все, що ми тут написали про небувале доси між американськими Славянами обманьство, зреферовано на підставі тих вістий, які були подані в инших часописях. Не можемо ручити за правдивість кождого надрукованого тут слова, хоч про особу самого Воколка і про його швіндлї не може бути найменшого сумнїву. Котрі орґанізації (зглядно їх члени) потерпіли найбільше і на яку суму обциганив їх опшуст Воколек — се покаже ся докладно доперва у слідстві, а евентуально на судовій розправі. Нам тільки прийдеть ся на сім місци зложити своє спочутє потерпівшим нашим братам-Славянам, котрих обдирають тут на всі боки і чужі і „свої" аж до семої скіри. Жалко нам бідних людий, але — щож ми на се порадимо?...

---

*) Вестами називають наші люди, хоч невластиво, усі ті стейти, що положені на захід від Пенсильванії.

ПРОТОКОЛ

з XII. Головної Конвенції Руського Народного Союза в Америці, котра відбула ся на днях 9—14 вересня 1912 р. в Wilkes Barre, Pa.

(Дальше).

З черги наступило:

Справоздане редактора „Свободи", п. Осипа Стеткевича.

У своїм справозданю п. Стеткевич пояснив, хто і з якої причини покликав його на редактора орґану Р. Н. Союза. Він обняв своє урядованє з днем 1. падолиста 1910 року, а уступив з посади з кінцем місяця падолиста 1911 р., спонуканий до сего деякими ухвалами, запавшими на спеціяльнім засіданю Екз. Комітету дня 15. падолиста 1911 р. Справоздавець розповів докладно, яка була ситуація в Р. Н. Союзї тоді, коли він обіймав редакцію „Свободи", а яка була тоді, коли він уступив зі свого становища. Зміна напряму в редаґованю часописи не була випливом якоїсь амбіції редактора, ані амбіції котрогось з членів головного уряду орґанізації, але спричинили її деякі наші сьвященики, котрі хотіли замінити „Свободу" на свій становий орґан, а тимсамим бажали мати в „Союзі" більші права, ніж їм після статута орґанізації належали ся. Коли в „Свободі" появило ся коли якесь вільнїйше слово, особливо з критикою деякого сьвященика, наші панотці робили зараз ріжні з'їзди і протести, а коли се не помагало — стали у своїх орґанах („Душпастир" і „Заокеанська Русь") нападати наперед на редактора, а відтак і на членів гол. уряду, згдядно Екз. Комітету. В результаті стали появляти ся у „Свободі" такі статї як „Думки на часї", „Голоси люду" і т. п. „Чи я тут завинив — кінчив свій звіт п. Стеткевич — се лишаю осудови Сьвітлої Конвенції, але одну річ мушу тут виразно зазначити. Я не руководив ся в редаґованю „Свободи" ніяким засліпленем, ніякою партійністю, ніякою злобою чи ненавистю. Маючи перед членами Р. Н. Союза відвічальність за редаґованє їх орґану, я старав ся трактувати з рівним правом всїх членів орґанізації, без огляду на їх вузко-партійні погляди. Придержуючи ся у редаґованю „Свободи" програми **національно-демократичної**, я ніколи не виступав проти нашого духовеньства, але разом з тим я старав ся недопустити до сего, щоби керма Р. Н. Союза опинила ся **виключно** в руках сьвящеників. Наколи наше духовеньство потребує своєї власної, станової орґанізації — нехай собі її заложить, а Р. Н. Союз був від початку свого істнованя **народний** і таким повинен остати на далї!"

(Дальше буде).

ПОВІДОМЛЕНЄ

до всіх Вп. Урядників місцевих відділів Р. Н. Союза.

Сим повідомляєсь, що руські календарі зістали розіслані сими днями слідуючим відділам, чч.: 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 22, 25, 27, 28, 29, 30, 31, 33, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 49, 51, 52, 53, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 62, 63, 65, 66. 69, 72, 73, 74, 79, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 90, 91, 92, 94, 95, 97, 98, 99, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 113, 115, 116, 120, 121, 123, 126, 127, 128, 129, 130, 134, 135, 136, 137, 138, 141, 144, 146, 147, 148, 149, 150, 153, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 166, 167, 168, 169, 172, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 183, 263.

Просить ся Вп. Урядників дотичних відділів, щоби зголосились по календарі до місцевих або сусідних експресових офісів.

Притім звертає ся увагу, що до нинїшного дня не надіслали нам понизшої табельки отсї відділи: 9, 14, 21, 26, 32, 34, 35, 39, 43, 44, 46, 48, 50, 61, 64, 67, 68, 70, 71, 75, 77, 78, 83, 89, 93, 96, 100, 103, 105, 114, 117. 118, 119, 122, 124, 125, 131, 132, 133, 140, 142, 143, 145, 151, 152, 154, 164, 171, 173, 181, 182, 187, 189, 190, 196, 199, 200, 207, 212, 216, 228, 229, 231, 236, 238, 240, 241, 244, 252, 256, 257, 261, 272, 275, 277, 279, 280, 281, 282, 287, 289, 291, 300, 302, 304, 305, 306. 311, 312, 315, 319, 325, 328, 333, 338, 340, 343, 345, 348, 350.

Імя Братства або Товариства ....

....

Відділ, число ....

Післати на адресу секретаря, яка звучить: ....

....

...С. 17......................

Руських календарів .... приміри.

Словенських календар. .... прим.

Замітка: Витинок повисший мусить бути потверджений братською печаткою і підписом секретаря.

Уряд Р. Н. Союза.

Дописи.

З Granville, N. Y.

В неділю дня 12-го січня відбуло ся в тутешній парафії представленє „Вифлеємска Ніч". З других плейсів оголошували наперед в „Свободі" о своїх представленях Різдвяних, але ми не могли свого публично заповідати, бо се був перший крок на тім поли і заходила обава, чи труд увінчає ся добрим успіхом.

Нині вже сьміло можемо повеличатись, що представленє удало ся під кождим взглядом знаменито.

З біючим серцем ожидали аранжери представленя того дня і питали ся одні других: чи схотять прийти парафіяни, а як прийдуть — чи удасть ся штука. Але обава що-до гостий скоро розвіялась, бо зголосили ся тілько, що треба було розділити на два представленя: пополудневе і вечірне. Розходило ся еще о гру наших молоденьких артистів, котрі еще ніколи не були на сцені. Але і вони списали ся знаменито. Грали сьміло, певні себе і зі розумінєм своїх роль. А були се, кромі 3 царів, самі шкільні діти. Се перше представленє театральне в історії нашої парафії. Мабуть не було і одної души, яка не була би на представленю, а деякі були два і три рази, бо на жаданє тих, котрі не могли бути в неділю, або може не довіряли, відограно еще третий раз на Новий Рік.

Тепер аматори, задоволені зі свого попису, тішать ся сердечно, а межи родичами і парафіянами загальна радість і одушевленє, що і в їх парафії доконало ся діло, яке другим приносить честь і славу.

Річ ясна, що до сего представленя треба було вложити много труду, але і се певне, що труд не пропадає марно.

Отсе є приклад, що в кождій парафії і на кождім плейсі, де нема „кікерів" там сьвященик і учитель можуть спокійно взятись до просьвітної праці і можуть бути певні, що буде признака і признанє. Але де за богато „босів", а все кождий розумнїйший від другого, а кождий лем смотрить бізнесу або гонору, там праця просьвітна неможлива. Такі мудрагелі і самолюби лем кирпиню роблять і кидають колоди під ноги тим, що хотіли би трудитись.

Подаючи отсю радісну нам новинку до відомости чесних читачів „Свободи", скажемо дещо про одним заході за наш плейс, бо відай не було еще дописи звідси в „Свободі".

Отож наш плейс лежить троха осторонь від „великого сьвіта", в гористій околици на границі стейту Вермонт, куда наші люди рідко заходять. Єдиний заробок тут то робота в стейтових кворах, а шапів нема, за то нема у нас диму і смороду фабричного, але чистий, правдиво гірський і дуже здоровий воздух. Для слабих на груди єдина поміч. Робота йде добре а і плата не зла як до роботи: найменша $1.44 денно, але зароблють і висше двох долярів. В місци єсть церков і школа. Парафія розтягає ся на стейти Ню Йорк і Вермонт. В парафії є два брацтва: одно в Соєдиненю а друге в „Союзі", а вірні в головній части з Угорскої Руси. Крім них є троха Галичан з Ліского повіту, а всі разом жиють в мирі і любови.

Парафіянин.

З Watervliet, N. Y.

Довідавшись про се, що в Водервліт буде николаївський вечерок, постановив я приїхати і побачити. На 7-му годину був я вже в церковній галі, котра мимо своєї просторости була вже майже виповнена. Перед естрадою розсів ся цілий рій руської дітвори, а очка їх звернені в сторону куртини, котра має підностись і розкрити їм тайну їх радісного николаївського, дарункового сьвята... Ожиданє сповнилось, занавіса улїтає в гору, а перед очима усїх оказуєсь на естраді гарно угрупований, великий мішаний хор. На задній стіні видніє вінцями прибраний образ сьв. О. Николая. Із вступного слова, виголошеного місцевим сьвящеником, о. Емілїяном Вартошом почули присутні, що цілию таких вечерків між иншим є то, щоби і в старших і в молодших збудити ідею патріотичного духа, бо „ми Русини, щоб могли красше розвиватись, мусимо бути патріотами!"...

Відтак почалась перша вокально-декламаційна часть вечерка з слідуючою програмою: „О хто, хто Николая любить" і „Зазвенїмо". Обі ті пісні випали знаменито; перша подобалась своєю повагою, чувством і милою гармонією, а друга пірвала усїх своєю грімкою вервою і кличем: „покажімо, що ще сила в нас, що за нашу волю ми боротись все готові!"... Слїдувала декламация („Наша Мати") прегарно виголошена Евою Ренчковською. Потім мішаний хор відсьпівав три кусні: псалом „Господи устні", мурмурандум (із пісні „Боже з неба") і сейчас потім грімке „Шумі Маріца" (болгарський нац. гимн.) Видно, що той пункт аж надто припав до вподоби публиці, бо хор мусів се кілька разів повтаряти. По дуже красній, патріотичній з чувством виголошеній (Й. Урбаном) декламації, відсьпівав дівочий хор (терцет) оєь ті пісні: „Пісень вознесем людіє", „Реве та стогне" і „Рікою на водах"; чиста інтонація, сьміле атакованє і гарна мельодія викликали гучні оплески і повторенє сеї точки.

Шестим з раду пунктом програми був діточий хор, переплїтаний деклямаціями. Більше як сотка малої дітвори відсьпівала в три голоси збірку з шістьох пісень, а малих сьпіваків нагороджувала публика грімкими оплесками (а по вечерку солоденьким ice cream-ом...), особливо за кінцевий живий „Марш руських дітий" і грімке „Гурра". Найбільше оплесків між деклематорками зібрала мала Маргрет Бейчлер, котра декламувала три вершики; та дівчинка Айришка, вже другий рік ходить до тутешної руської школи і пильно вчить ся руського язика, належить до хору і бере участь у вечерках.

Перед самим представленєм, коли аматори характеризувались і змінято декорацій, виголосив С. Бабяк перед куртиною сьмішний монольог („Жид при війську) і знаменито „забив час" і убавив всїх. Відтак відограно представленє: „Гостина сьв. О. Николая". Грали слїдуючі: Й. Урбан (сьв. Николай), Марія і Ева Ренчковські (Ангел І. і II.), Ю. Опалка (Антипко), Й. Потоцький і А. Спяк (парібки). Аматори всї без винятку грали дуже добре, придержуючись точно правил і приписів драматичних; впрочім тут аматори мають добру драматичну школу і в тім напрямі солідно вишколюють ся.

При кінци представленя було роздане дарунків; видно що в Водервліт родичі розумно люблять своїх діточок, коли сьв. Николай аж упрів при роздаванню так численних і гарних подарунків; не поминув і присутних тут пятьох (чотирох руських і один італійський) своїх по чину братівєрів і дав їм свої подарунки. Відтак було кінцеве слово а на закінченє відсьпівав хор (получений: мішаний дівочий і дїточий) збірку відповідно дібраних пісень (коляди і сьвітські).

Як концертова так і драматична часть сего вечерка випали вповні артистично. Устроєнє такого вечерка коштувало безперечно богато великого труду і праці але за то тутешна сцена знов віднесла „культурний" триюмф і славу не перед своїми так і многими присутними Американцями. Хорами диригував і у представленю режисерував місцевий душпастир о. Емілїян Бартош, котрий весь свій час, сили і здоровлє посьвячує тут праці церковно-народній. Зачуваю, що тутешні парохіяльні хори (Troy, Cohoes і Watervliet) готують ся до спільного великого концерту, устроюваного по черзї в тих містах — гадка прекрасна! — отже до діла! — а тогди покажемо що „ще сила і воля в нас!"...

Присутний.

З Youngstown, O.

Заходом кружка аматорів в Юнгставн, О. відбуло ся дня 8. січня с. р. перше представленє в своїй власній гали, „Вефлеємська ніч".

Загально звісна та штука зробила великий ефект на людий сеї місцевости, котрі майже перший раз бачили своє рідне слово на сцені. Єсть се найлучшим доказом, що благородна праця на полі народнім ніколи не хибить заміреної цїли, бо всї ті люди, котрі боялись (як звичайно наш Русин) всякої новациї і кричали: „Непотрібно нам жадної кумедії ані цирку су", — по представленю з великим одушевленєм жадали, щоб еще раз повторити се представленє, повяак ніколи еще щось так красного і чудового не бачили. Єсть се великий поступ, бо таке одно представленє зробить більше користи, як сотки иньших аґітацій і пропаґанд; живе слово промовить скорше до души народного чорнороба і переконає його, що народна штука, се одно з наймогутнїйших средств до пізнаня свого рідного слова, його красоти і його мельодії.

Представленє само собою випало надспodівано добре. Аматори, люди, котрі переважно перший раз бачили дошки сценічні, не пожалували своїх трудів і доложили всїх старань, щоб досягнути великої задачі. На першім місци треба спімнути д. Фурдаса, котрий цілковито зрозумів свою ролю (Ірода) і відограв її як правдивий артист. Спеціяльна його вимова і характеристичні острі рухи цілковито гармонізували з сутию річи і зділали на слухачів ґрандіозне враженє. Дальше, д. Лев Кухтин, в ролі жида-Мошка, був правдивою потіхою для публики, котра кожду його появу витала сердечним сьміхом і радостию, бо й справді рідко хто потрафив би відограти з такою вервою нашого жидка, обманюючого „ґоїв". Видно, що д. Кухтин студіював добре житє і поведенє наших „національних" жидів-пявок, коли так вірно його віддав. Замітне і се, що д. Кухтин дістав свою ролю в послїдним дни і ані одної проби не був в силі зробити з всїма аматорами. Д. Семко Путщак, в ролі Романа, віддав вірно тип нашого болїючого і нїжного селянина. Його красна мельодійна вимова і модульованє голосу витиснули неодному слухачеви горячу слїзку з очий, а чудовий монольог „Руська землиця, чи вона красна?" майже кождого слухача переніс гадкою і серцем там, де та наша рідна і люба країна. Такими аматорами мало котрі місцевости можуть похвалити ся. Також і д. М. Полянський у своїй найтяжшій і найважнійшій ролі, Еманул, був неоціненний. Красна і виразна вимова, повільні старечі рухи і сьміле поведенє на сцені викликали загальне одушевленє і треба дивуватись, що д. Полянський, виступаючи перший раз на сцену, підняв ся такої великої задачі і так добре з неї вивязав ся.

Решта всї підрядні ролї випали дуже добре, а цїлість гармонізувала з собою надспodівано красно. Також і сьпіви хоральні, помимо, що короткий час не позволив вишколити їх до совершенности, зливались з цїлостию представленя чудово, так що слухачі думали, що се справді хор ангелів, а не їх власних дітий сьпіває.

Душею цілої вистави є безперечно місцевий парох, о. В. Зацерковний, котрий вже третий рік працює невпинно над піднесенєм і просьвітою свого рідного народу, і котрий помимо ставлених йому колод через кількох загорільців з Іст Юнґставн, зґуртував всїх заточенців в одну велику і сильну громаду, виставив величавий і найкрасший в цїлій Америцї храм Божий, і свою власну хату, і котрого навіть чужі англійські місцеві часописи високо цїнять і подивляють за так велику працю. (Чит. The Youngstown Telegram, Jan. 7, 1913).

На велику похвалу заслугує і те, що Юнґставнчани мають в своїй хатї свої власні декорації.

Декорації ті малював звісний наш маляр Теодор Гладкий, а можна сказати, що вони найкрасші, які котра небудь инша громада посїдає. Спеціяльно куртина, представляюча село, розкинене над Дністром-Славутицею, а на березї сидить під вербою кобзар — може зачислитись до творів штуки, бо навіть Американці, оглядаючи з задрісним оком сей правдивий твір штуки, дивувались, що ті незвісні „Ruthenians" стоять так високо.

Взагалї радісне се дуже, що луч просьвіти пробився в найтемнїйший кут, що ті люди, які не знали, хто вони і що в них за сила, пробуджують ся, пізнають себе і беруть ся дружно до народної праці.

Дай Боже, щоб сей перший крок був щасливий, щоб юнґставнська громада в єдности розвивалась і щоби була приміром для других.

„Свій".

З Woonsocket, R. I.

Брехня „Правди".

Наші кацапи хиба на то родились, щоб... брехати. Московські платні аґенти тепер і в краю і тут ростуть як ті „паскудні" гриби по дощи! За московські гроші стали ся Юдами і зраджують свою віру, свій нарід і під той темний наш бідний нарід тягнуть московське ярмо. Але хочу доказати їм брехню, значить брехню можливо несьвідомих дописувателів і брехню ґаспадінів редакторів, котрі чейже „просьвіщені", отже сьвідомо апробують брехню! Приступлю до річи.

Майже в кождім числї „Правди" (особливо в дописях з Вунсокет, Р. Ай.) згадують москвофіли з фарисейським намащенєм про „наші русскії трираменні кресты"... і обдурюють і так вже обдурених читачів своїх, що будьтоби правдиві русскі кресты були конечно трираменні а всякі инші то не русскі! Вибачте, ґаспадінове, але то чиста лож рекше брехня! А знаєте чому? Тому, бо в цїлій Росії на найкрасших і найстарших церквах нігде нема трираменних крестів! Чи ви „просьвіщені", виділи коли фотоґрафії церквей в Петербузї, Москві, Київі і взагалї в цїлій Росії? Єсли виділисьте, то по що баламутите нарід і своєю брехнею підбурюєте його до таких шкандальних борб за сьв. трираменний крест, які мали місце приміром в Вунсокет? Підбурюєте нарід до борби з Українцями за то, що вони не можуть тут привикнути до скривлених крестів! Чиж то справедливо? А чому не борете ся з російським царем яко головою російської церкви за то, що не позішмарював пільських крестів з російських церквей? Прошу! Дайте на то відповідь, і виясніть своїм читателям ту справу, инакше не очистите себе з закиду, що баламутите людий і... брешете!

Парохіянин.

обох боках мосту були побудовані не тільки скле-пи, але над ними мешкання, так, що цілість робила вражінє окремого невеличкого села. На тім мості були шинки, склепи з всїлякими товарами, відбував ся тут навіть публичний торг. Всїлякі ремесла мали тут своїх представителів, не бракувало тут також невеличкої церковцї. Мешканці моста, що лучив властивий Лондон з Лонтварк, не багато дбали про сї два міста, що для них не мали ваги. Витворили вони собі оригінальне житє в малій своїй громаді, що була довга несповна чверть англійської милї, а в однїй вулиці не більше мала мешканців, як звичайне село. Кождий з тих мешканців знав точно свойого сусіда; його дїти з всїми прочими жили в щирій приязни. Родини різників і пекарів займали ті самі місця на мості від пятьсот і шістьсот лїт, знали історію моста з привязаними до нього цікавими казками і були в громаді аристократією, що мала свої оригінальні погляди і спосіб висловлювання і чого не знала з історії моста, то в добрій вірі винаходила й відгадувала. Много мешканців уродило ся й виховало ся на мості і умерло в пізній старости, — а не знало инших частий міста. Думали вони, що рух людий і звірят на їх дорозі, що не уставав ні в день ні в ночи, повний вереску, крику, стуку —

Кенти і силою хотїв відіпхнути Гендона а хлопця заловити.

— Не доткай ся його, ти, вироде! — закликав Гендон і піднїс до гори шаблюку, — бо так всажу тебе на вістрє, як гуску на рожен.

Кенти відступив ся.

— Слухай, — говорив далї Гендон, — утів я боронити хлопця, коли пїла товпа людий, тобі подібних, знущала ся над ним, а може й бажала його убити. Чи-ж гадаєш, що видам його тепер на гіршу ще судьбу? Коли-б ти був його батьком, що я уважаю за брехню, то ще добродійством для хлопця була-б нагла смерть, місто житя з такою, як ти, дикою звіриною. Забирай ся відси, терпеливости у мене брак тай много не люблю говорити.

Кленучи і відгрожуючи ся, зник Джан Кенти серед товпи. Гендон замовив в гостинници на долинї їду і пішов з хлопцем на сходи, нїї вели до його маленької кімнати, що їх хлопчина уважав за безконечно високі. Лихий, деревляний тапчан і кілька убогих знарядів заповняло невеличку кімнатку, осьвічену слабо двома лоєвими сьвічками.

Молодий король так був охлялий і змучений голодом, що ледви доволік ся до ліжка і сейчас положив ся. Від передпослїдного попереднього дня був

раз-у-раз на ногах, не їв нічого; а тоді була вже третя година рано.

— Збуди мене, прошу, як стіл буде накритий! — шепнув і сейчас заснув.

З усьміхом глянув на нього Гендон і сказав півголосом:

— Ось, дивіть, — хлопчина не питає о позволенє а розпоряджає моїм мешканєм і ліжком, немов би всьо було його власностю. Помішало ся йому в голові і тому удає князя Валії, але-ж і треба признати, що знаменито грає свою ролю. Бідолашне, опущене сотворінє... Імовірно ум його потерпів через се, що лихо з ним обходили ся. У мині найде він правдивого товариша; я його виратував, бо припав він менї дуже до серця. Люблю справдї сього малого хлопчину, що говорить так сьміло. Як відважно ставляв ся проти товпи! А як ніжні, правильні є його черти тепер, коли сон усунув з них тревогу і біль. Буду старати ся вилїчити його з хороби, що мучить його, — буду, мов старший брат, ним опікувати ся, стеречи і учити. А як хто схоче йому щось злого зробити, нехай передтим замовить собі домовину, буде її потребувати, хоч би мене мали за се спалити.

Похилив ся над хлопчиною і приглядав ся йому милосердим зором. Великою, темною долонею

Неповорушно стояв хлопець ще хвилю, опісля нетерпеливо тупнув ніжкою об долівку. Здивований Гендон спитав:

— Що се має значити?

— Прошу-ж тебе, налий менї води... На що-ж маю се говорити?

Гендон з трудом здержав ся від реготу.

— Ну, се чей-же дивно, — шепнув до себе, приступаючи швидко, щоб сповнити приказ зарозумілого хлопця.

Мовчки стояв біля нього і на поклик: „Швидко... ручник!" — подав йому ручник, що висів перед ним. Опісля прибрана його дитина сіла собі спокійно, а він сам умив лице. Але коли хтів сїсти коло стола до їдженя і брав вже за крісло, закликав хлопчина:

— Чекай, як сьмієш сїдати в присутности короля?

Сього було вже Гендонови за богато; але таки сейчас доброта поконала нетерплячку.

— Божевілє сього бідолахи поступає в міру подій, — шепнув до себе. — Годить ся з публичними справами держави — тепер уважаєть ся він за короля! Що-ж менї робити? Найлїпше вдоволити його забаганки. Справдї, він вислав би ще мене до Тавру.

З легким усьміхом відсунув назад крісло від стола, станув за своїм гостем і послугував йому так етикетально, як лиш міг.

На щастє молодий король, підчас їди, більше думав о заспокоєню голоду, як о належних йому почестях; а коли трохи наїв ся, забажав чим розірвати ся.

— Як добре я зрозумів, ти називаєш ся Майльс Гендон, правда? — спитав.

— Так, пане, — відповів Майльс, що сказав до себе:

— Як маю уступати перед його божевіллєм, то треба се робити в цілости і може се його уздоровить. Средства, ужиті тільки в половинї, нічого не варта; буду його отже звати „паном" і „королївська величність".

Молоденький король випив з приятністю другу шклянку вина і сказав:

— Хотів би я пізнати тебе близше — розкажи менї історію твойого житя. Ти є відважний і поводиш ся, мов шляхтич. Якого ти роду?

— Належимо, найяснїйший пане, до низшої шляхти; мій батько одержав гідність баронета за хоробрість у бою... Він зветь ся Ричард Гендон з Гендон-гол, що лежить біля Монк-Гол в Кент.

гнане зробить з мене хороброго жовнїра і научить розуму. За час мойого вигнаня боров ся я в борбах на суші, зносив терпеливо недолю і всїлякі нещастя. В однїй борбі дістав ся до неволї і сїм лїт пересидів в заграничній тюрмі. Відвагою і хитрістю утїк з тюрми з порожними кишенями і в нужденнім одїню, тай навіть не догадую ся, що діяло ся протягом тих сїм лїт в Гендон-гол, тай що стало ся з його мешканцями. І на тім конець, пане, моя нецікава історія скінчена.

— Нечесно, підло поступили вони з тобою! — закликав молодий король з блискучими очима. — Але я присягаю на сьвятий хрест, що ти мусиш осягнути справедливість. Се сказав король.

Оповіданє Майльса розвязало язик молодому хлопчинї; з великим обуренєм розповів він свою недолю, всї обставини, що товаришили їй. Як скінчив, подумав собі Майльс в души:

— Яку він має живу уяву! Справдї в сїй дитинї є незвичайний дух; чи він здоров чи хорий, то инший не потрафив би видумати так довгого оповіданя і так второпно оповісти. Безталанний! Ти маєш сьвітлий, хоч помішаний ум і любо менї, що тобі принайменше не бракне товариша, захисту, як довго жити му. Тай поздоровіти він мусить, се розуміє ся, а коли він колись стане

славним, то з горідістю скажу: Він належить до мене, я пригорнув до себе бездомного жебрака і відгадав, що він має незвичайні спосібности — і бачите, я мав слушність.

Задуманий якийсь час, спокійно сказав король:

— Ти виратував мене від нещастя, від огидних зневаг, ословодив моє житє а тим самим корону. Така прислуга мусить мати свою нагороду. Скажи, чого бажаєш, вини своє бажанє, а як воно є можливе до сповнення, то певно його сповню.

Фантастичне питанє розбудило Гендона з його мрії. З початку бажав він лиш подякувати королеви і заявити, що він сповнив лиш свій обовязок тай ніякої нагороди не жадає; та нараз нова гадка повстала в нїм. Просив отже о позволенє, щоб міг трохи застановити ся над тим бажанєм. Король похвалив се і сказав, що вторинний чоловік не рішаєть ся сейчас в так важних справах.

Майльс роздумав.

— Так, — говорив до себе, — так буде найлїпше — в инший спосіб не осягнув би я сього, а чую по двох-трьох годинах, що довше не видержав би. Мушу попробувати; добре, що не занехав сеї нагоди.

жаві „снїв і тїний". Цікаве становище для такого прозаїчного естра, як я. Та нехай Бог боронить, щоб я насьмівав ся з бідняти, що всьо то приймає за правду. Та занимаючі прояви його доброти, великодушности, що так ярко у нього виступає. Сподію ся, що при чужих не давати-ме менї свого нового титулу, що не дуже годить ся з дотепірішною моєю судьбою тай недолею. Але менше з тим! Нехай мене називає, як хоче, як він вдоволений, то я рівно-ж.

XIII.

Принц зникає.

Оба товариші чули ся умучені. Сон клеїв їм очи.

— Стягни з мене сї лахи! — сказав король, вказуючи на свою одіж.

Гендон мовчки послухав. Положив хлопця на ліжко і накрив старанно. Опісля поглянув по кімнаті і спитав сам себе:

— Знов заняв моє ліжко, — а що-ж я робити му з собою?

Молодий король спостеріг імовірно його заклопотанє і сказав пів-сонно:

— Ти положи ся коло дверий і сторожи.

се одинока важна річ на сьвіті і ся важна річ була їх власністю. Під певними зглядами була в тім рація і як король, або визначний муж, торжественно вїзджав до міста, то все тим мостом, бо він був так широкий, що військо могло ним рядами машерувати. В такім случаю мешканці наймали свої вікна Лондонцям, що бажали близше приглянути ся величности швидко переминаючого вїзду.

Хто вродив ся і виховав ся на мості, тому було невисказано нудно на иншім місци. Говорять, що один чоловік, який не покинув моста до сімдесяти літ і в сім пізнім віці перенїс ся на село, не міг там спати, бо неззісна йому тишина і спокій переймали його страхом. Вкінци висохлий, подібний до кістяка або мари, вернув до своєї вітчини, де шум филь морських, з оглушуючим вереском на мості, уколисали його сейчас до солодкого сну.

В тім часї міст лондонський давав рівно-ж своїм мешканцям „поглядову науку“, бо на брамах мосту видно було страшну річ: кілька голов знаменитих мужів, що їх нині стратили, стреміло на зелізних колах.

Гендон мешкав в малім заїзднім домі на мості. Коли зближав ся до сеї маленької гостинниції

із своїм новим знакомим, непривітний голос закричав:

— Но, чей-же стрінув тебе! Не так легко другий раз утїчеш від мене, тим більше, що на будучність дістанеш добру науку: так бити-му, що аж кости поломлю, тоді так довго не треба буде на тебе чекати...

Тут хотів Джан Кенти зловити хлопця своєю величезною долонею, однак Майльс Гендон станув між ними обома і сказав:

— Чекай, товаришу. Чого так дуже сїпаєш ся? Яке право маєш до хлопця?

— А ти чого мішаєш ся до чужих справ? Знай, що се мій син.

— Він бреше! — крикнув з гнївом молодий король.

— Ти відважний, мій хлопче, — і я вірю тобі, хоч би ти був хорий на умі. Чи той огидний волоцюга є твоїм батьком, чи нї, — менї всьо одно. Як бажаєш остати при минї, то певно не дам тебе на таку наругу, якою він тобі грозить.

— Я його не знаю... він проймає мене ляком, волїв би я умерти, ніж іти з ним...

— Як так, то все полагоджено, то-ж нема що далї говорити.

— Се щойно побачимо! — крикнув Джан

погладив легко личко сплячого і відсунув з чола покошлане волосе. Молоде тїло задрожало, коли його дїткнув ся, а Гендон шепнув сам до себе:

— І я даю йому так лежати в нїчім не накритого! Лиш мущина може щось подібного зробити! Хлопчина може захорувати! Але-ж, як се зробити? Коли-б його підняти, щоб витягнути ковдру, то ще пробудить ся... — Поглянув довкруги по кімнатї, та у нїй не було нїчого такого, чим можна-б накрити ся. Зняв отже свою одїж, накрив хлопчину і сказав сам до себе:

— Я привик до легкого одїня, студінь менї не зашкодить!

Великими кроками ходив по кімнатї, щоб розгріти ся, і говорив сам до себе:

— Здасть ся йому серед божевілля, що він князь Валїї — а тепер цїкаве, коли-б се уроєне тревало тепер, коли правдивий князь Валїї став королем... Коли мій батько ще жив, як се було тому сїм лїт, коли мене вигнали за границю, то він се для мене зробить, що прийме під свій дах беззахистного хлопця. Мій найстарший брат, сердега Артур, зробив би то само, але брат Гюг... йому розбив би я голову, а не перенїс би, щоб він мішав ся до сеї справи. Так! Виберемо ся в дорогу до дому і то сейчас.

Слуга приніс дві паруючі миски і поставив їх на столї і присунув два крісла і відійшов, бо привик до того, що такі смирні гості обслугують ся самі. З стуком замкнув двері, а хлопець пробудив ся. Швидко зірвав ся і сів, розглядаючи ся свобідно довкола. Та сейчас засумував ся і шепнув:

— Ох, леле, се був тілько сон, — змилосердив ся, Господи, над мною.

Запримітив сейчас, що був прикритий теплою одїжю і поглянув на Гендона, видимо пере[illegible] і сказав, оцїнюючи його посьвяченє:

— Ти добрий, дуже добрий для мене. Возьми тепер свою одїж і убери ся, бо вона менї вже не потрібна.

Підніс ся з ліжка, підійшов до умивальнї і задержав ся. А Гендон сказав весело:

— Швидко берім ся до їди. Побачиш, що ти... і кількагодинний сон поставить тебе знов на ноги.

Хлопець не відказав, дивив ся на товариша із здивованєм, майже з нетерпячкою. Гендон не знаючи, чого хоче, спитав:

— Може що тобі бракує?

— Мій добрий приятелю, — хочу умити ся.

— Гаразд, пощо-ж мене просиш о позволенє? Що я тілько маю, се до твоїх услуг.

— Імя се вийшло менї з памяти... говори далї і розкажи історію твойого житя.

— Не богато маю до говореня, однак задля браку лїпшої розривки для Вашої Королївської Милости, можу свою оповіданєм заповнити якої пів-години. Мій батько є богатий і має благородне серце. Мати моя умерла тоді, як я був ще малою дитиною. Маю двох братів: старший Артур, подібний до батька, а наймолодший з нас, Гюго, вже від молодих лїт показував свою нуждeнну душу, — був зрадливий, лихий і хитрий — скажена гадина! Не пригадую собі, щоб він коли був иншим і таким лишив я його тому десять лїт. Мав він тодї девятнацять лїт і був скінченим драбугою. Я мав двадцять лїт, а Артур двадцять один. В нашій хатї мешкала наша своячка, панї Едита, шіснадцятьлїтна, хороша дївчина, сирота; її батько був графом і лишив їй чимале майно і титул. Мій батько був її опікуном. Я любив її і вона мене любила взаїмно, але вже в колиськї заручили її з Артуром, а батько не хотів зломити приреченя і угоди. Артур однак покохав иншу дївчину і захочував мене, щоб я був вірний свойому чувству і витревав, поки з бігом часу не удасть ся нам уложити наших справ так, як ми того бажали. Гюго говорив також, що во-

бить Едиту, та він бажав лиш мати її майно. Всї знали про нього, що він все инакше говорить, а инакше думає. Однак, мимо його хитрости, не удало ся йому перетягнути дївчини на свою сторону, але за се пізнїше удало ся йому ошукати батька, що найбільше його цїнив, любив і вірив йому. Може тому, що се була його наймолодша дитина, тай, що всї його ненавиділи — а може зручність Гюга спричинила се, або його вимова тай справність в удаваню і бреханю. Старі люди легко дають ся увести підхлібством і облудною ніжностю. А я був дикий, гордий і незломний. Нїколи не робив я зла другому, хиба собі тим шкодив, нїколи не поповнив нечесного, неморального дїла. Але брат Гюго користав з моїх ошибок. Артур був хоровитий, тож Гюго надїяв ся, що мене усуне з дороги... та я розказую надто обширно, то може й нудну Вашу Величність. Коротко говорю: Гюго всїм мої ошибки представляв в очах батька злочинами. Найшли в моїй кімнатї шнурову драбинку, що її підкинув тайно Гюго, і він і підкуплені слуги переконали батька брехливими доказами, що я бажав увести Едиту і оженити ся з нею проти батьківської волї. Батько тоді рішив, щоб я покинув родинну хату на три роки, а навіть, щоб я забирав ся з вітчини; думав він, що ви-

Прикляк на одно колїно і говорив:

— Дотеперішні мої прислуги є безвартісні, скромні і без значіня, — я сповнив лиш, пане, обовязок підданого. Коли-ж, Ваша Королївська Величність, хочете мене за се нагородити, то посьмію сказати свою просьбу. Як се відомо Вашій Величности, була велика незгода перед чотириста роками між королем Анґлії, Іваном, а королем францускім. Рішено тоді, щоб сю справу залагодив публичний двобій двох лицарів, а побіда одного з них, чи то Француза, чи Анґлійця, буде немов Божим судом. Оба володарі і король еспаньский мали бути судіями і сьвідками двобою. Коли французький лицар виступив, виглядав так страшно і, здавало ся, що так є сильним, що ніхто з анґлійських лицарів не сьмів виступити до борби і взяти на себе великої одвічальности. Тоді пригадали королеви Іванови лорда Корсі, найсильнїйшого і найвідважнїйшого мужа в Анґлії, що задля судового слїдства був позбавлений всяких гідностий і урядів і сидів в тюрмі. Спитали отже-ж його, чи він не виступив би до бою, і сей пристав радо. Коли уоружений виступив на місце двобою, як лиш противник глянув на його хоробру поставу, почув імя, що від давна сїяло переполох, стратив відвагу і утїк. Король Іван не лиш вернув ли-

цареви всьо, що він перед тим стратив, але що більше, закликав: „Жадай, хоч би половини королївства, а буде твоє“. А він на колїнах, як ось я, відказав: „Мій володарю, дай менї і моїм потомкам той привілей, щоб нам вільно було в присутности короля накривати голову, як довго будуть королї в Анґлїї. Ваша Величність знає, що ще дотепер кождий начальник сього роду має право в присутности короля вложити на голову капелюх. Відкликую ся на се і прошу: позволь менї у своїй ласцї тай моїм потомкам сидїти в присутности короля Анґлїї.

— Устань, лицарю Гендоне, — сказав поважно молодий король, дотикаючи ся його плеча. — Устань і сядь собі. Як довго котрий будь з анґлїйських володарів носить корону, буде тревати твій привілей.

В задумі ходив король по кімнатї туди й сюди, а Майльс сів при столї, вдоволений із свойого помислу.

— Знаменито удало ся менї! — сказав сам до себе. — Довше не міг би я був видержати. Вже й так болять мене ноги. Коли-б я не був собі в той спосіб порадив, то може цілими тижнями був би стояв аж до сього часу, поки хлопець не відвискає розуму. Так отже-ж став я лицарем в дер-

КАЛЄНДАР.

СІЧЕНЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
23	Четвер	Григорія Нис.
24	Пятн.	† Теодозія Прп.
25	Субота	Татияни М.
26	Неділя	По Просв. Єрм.
27	Понед.	Отців синайськ.
28	Вівтор.	Павла, Тив.
29	Середа	Покл. ок. Пет.

НОВИНКИ.

„Приятелі" імігрантів. Між безчисленними „приятелями" імігрантів найшли ся случайно і публичні нотарі в стейті Ню Джерзі. Сі нотарі виготовляють імігрантам не тільки всякого рода повновласти, але й ріжнородні контракти, які — як тепер показало ся — не мають перед правом ніякої вартости, а се з тої причини, що в леґіслятурі стейту Ню Джерзі нема ніякої згадки про те, щоби нотарі мали власть виготовляти якінебудь контракти. Таку власть мають публичні нотарі прим. в стейті нюйорськім, але не мають її нотарі стейту Ню Джерзі. Всї імігранти, які перед нотарями із стейту Ню Джерзі виготовляли прим. контракти купна і продажі, наражені тепер на великі втрати, бо ті документи не мають законної вартости, отже імігрант, що продав комусь свій ґрунт в краю на підставі контракту, виготовленого у якогось нотаря в стейті Ню Джерзі, може сей ґрунт відобрати від покущя назад, хочби він був тепер в третих чи навіть в четвертих руках. (Се можуть зробити також його спадкоємці). Комісія, яка розслїджує справи імігрантів, обчислила, що вартість тих реальностий, які перепродано у нотарів стейту Ню Джерзі способом неправним, виносить кілька міліонів долярів. Жертвами в тій справі є головно імігранти австро-угорські і російські.

Секретар ґенерального австро-угорського конзуляту, А. Ґрау-Вандмаєр висловив ся про сю справу так: „Се дуже запутана річ, а розвязати її можна тільки таким способом, коли дотична комісія предложить леґіслятурі стейту Ню Джерзі відповідний закон до ухваленя. Такий закон пропоновано вже й минулого року, але він перепав. Як тепер справи стоять, то нотарем в Ню Джерзі може стати ся яканебудь особа, заплативши невеличку таксу, але такі нотарі наділені дуже маленькою властию і не мають права виготовляти ніяких судових актів. Я — говорив Вандмаєр — знаю в Нюарку одного чоловіка, котрий сповняє функції не тільки нотаря, але удїляє імігрантам і поради правної. А сей чоловік був до недавна звичайним каменичним сторожем і на законах, очевидно, не розуміє ся. Ню Джерзі стейт має повно таких людий, котрі живють із здирства своїх земляків, несьвідомих імігрантів.

„Та не тільки самі нотарі визискують нетямучий нарід. В Ню Джерзі, а ще більше в Ню Йорку, жиє повно таких обманців, котрі натягають бідних робітників всїлякими способами. От недавно арештували ми нікого Давида Клярера, який обдирав наших імігрантів на всї боки. Він уходив тут за корабельного аґента, брав від імігрантів гроші нібито на посилку їх кревним, котрі мали приїхати до Америки, а на ті гроші виставляв безвартісні посьвідки. Брав також гроші від повертаючих до старого краю імігрантів, видавав їм фалшиві квити і з тими квитами виправляв їх в далеку дорогу. Коли імігранти прибули вже до свого дому в краю, то своїх гроший не діставали ніколи. Згаданий Клярер мав також бюро, у котрім буцім-то увільняв військових людий від мілїтарної служби в Австрії і Угорщині, а крім того мав ще й приватний банк, у якім легковірні імігранти складали свої ощадности за одержанєм безвартісної посьвідки.

„Инший чоловік в Ню Йорку, котрий недавно був державцем підозрілої реставрації, занимає ся тепер докторством і дере шкіру з несьвідомих імігрантів.

„Як Ню Йорк так і Ню Джерзі — кінчив свою річ Вандмаєр — є переповнені сего рода обманцями. Імігранти читають їх шумні оголошеня в своїх часописях, вірять у пусті слова і думають, що ті ошусти заслугують справді на довірє читачів".

З нюйорського багна. Від часу замордованя звісного шулєра Розенталя нема в Ню Йорку спокою. Дві довгі судові розправи, на яких засуджено пять осіб на електричний столець, виявили стільки цікавого матеріялу про „заслуги" нюйорської поліції, що вибрана з рамени міської ради осібна комісія до розслїдженя усеї тої справи, не може собі з усім тим дати ради і по нинішний день. Показуєть ся именно, що хабарницька система в Ню Йорку сягає аж геть, геть в гору... Ще доки всїлякі підозріня або і доказані сьвідками факти перекупства обтяжували простих поліцейників, то справа, здавало ся, на добрій дорозї; якже у ту погань почали силою дослїдів влазити великі „риби", то цїла та річ наново помотала ся... Найцікавійше з усего того, то поведенє „невинних" поліційних властий із неручними їм сьвідками. Скоро тільки який сьвідок відважить ся сказати щонебудь „злого" проти поліційного начальства, то його зараз арештують на тій підставі, що дотичний сьвідок допустив ся якогось-там безправства ще перед чотирма чи пятьма роками! Поліційні наставники шнирять так довго по всїляких протоколах, аж доки не знайдуть на сьвідка якоїсь мнимої провини, а тоді: цап! — і до клїтки... В виду такої „процедури" всї ті люди, які хотїлиб дійти до самого жерела сеї скандальної справи, тратять голови і не знають, що дальше робити. Виходить таке, що всї правлячі круги в Ню Йорку треба би розігнати на чотири вітри, а тоді доперва може вдалоб ся запровадити між глубоко закоріненим безправством який-такий лад і порядок.

Нюйорські „пані" бавлять ся... Нюйорська поліція дібрала ся онодї підступом до одного „панського" дому і найшла там дуже гарне й веселе товариство: кільканайцять богатих „лейдіс" і двох „джентельменів", що сиділи кругом зелених столиків і грали в карти. У тій шулєрні, що була власностию одної „дами", програвали деякі „пані" дуже грубі гроші, а навіть всї свої біжутерії, як перстенї, бранзолєти, нашийники і т. п. прикраси. Коли інспектор поліції явив ся з двома полїсменами у тій шулєрні, то деякі женщини попали зі страху в істерію або й помлїли, а одна з них молила інспектора, щоб не говорив нїчого її мужови, бо він її убє, як довідаєть ся, що вона переводила вечері при зеленім столику. Інспектор арештував властительку сеї шулєрні і ще одну „даму", а прочих увільнив, позаписувавши вперед їх назвиска і адреси. На другий день імена усїх тих учасників заказаної гри випечатано у місцевих часописях.

З Товариства „Просьвіта" у Львові. Комітет курсів висшої осьвіти відбув недавно шесте своє засїданє, на якім обговорив докладно технїчну сторону курсу. Між иншим рішив винаймити відповідний льокаль на мешканє курсистам і салю викладову, постарати ся о відповідне умебльованє і прилади наукові. Що до числа курсистів то комітет узнав число 25 мінімальне, яке має не тільки ходити на виклади але й мешкати в інтернаті. Доперва повисше сього числа можуть бути приняті госпітанти т. є. такі слухачі, що мешкають поза інтернатом а на виклади тільки доходять. Для них визначено місячну платню 10 кор. — Дальше ухвалив комітет приняти на час курсу стеноґрафа, який стеноґрафувати-ме усї виклади. Виклади сї, по перегляненю їх прелєґентами, будуть по змозї друкувати ся окремими брошурками. Будуть вони становити підклад для прелєґентів курсів висшої осьвіти на провінції, а присім знаменито надавати муть ся на відчити по читальнях „Просьвіти" і инших орґанізаціях.

На ювилейний дар Ів. Франкови зложено до кінця грудня на вкладкову книжку „Днїстра" ч. 8000 — 2.989 К. 31 с.

60.000 корон на українські церкви і стипендії. У Львові померла властителька реальности Марія Волос, котра крім записів для родини лишила такі записи на загально народні цїли: на будову церкви в Підбірцях 12.000 кор.; на українську бурсу ім. митр. А. Шептицького у Львові 5.000 кор.; на будову церкви на городецькім передмістю 2.000 кор.; на церков в Бібрці 400 кор., на відновленє Волоської церкви 200 кор.; а до 40.000 кор. на стипендії для родини та взагалї для української ґімназіяльної й унїверситетської молодіжи.

Щедрий дар. Д-р. Стефан Федак, директор „Днїстра" зложив на будову власного дому для Товариства „Руська Захоронка у Львові" свій адвокатський гонорар від „Народної Гостинниці" в сумі 500 корон.

„Наша Ніва" проти білоруських перевертнів. „Наша Ніва", обговорюючи варшавський московсько-білоруський бльок, звернений проти Українців, заявляє: „Дуже сумно, що білоруське імя впутали в сю історію. Ми тільки одним себе можемо потїшати, що ні один сьвідомий Білорос не виступив би проти Українців, з котрими ми маємо однакову долю".

До чого вже доходить. Повітова рада в Заліщиках — як доносить Słowo polskie — ухвалила 4000 корон на польську приватну ґімназію в Заліщиках. Отже під командою п. Ценського повітова рада руського повіта важить ся удержувати руським грошем польонізаційну інституцію для того таки руського повіта.

Новий польський здобуток. Презес польського кола, д-р Лєо одержав офіціяльне повідомленє, що міністерство просьвіти рішило удержавнити з 1913-4 шк. роком ґімназію „Tow. Szk. Ludowoї" в Бялій. На час від 1. січня до 1. вересня, коли удержавленє має увійти в житє, одержить T. S. L. значне підвисшенє субвенції на покритє удержаня тої школи. Ось так український нарід мусить тисячі корон кервавиці складати на удержанє приватних середних шкіл, яких не може діждати ся від держави, а Поляки хоч мають вже державні ґімназії в кождій закутині, одержують отсе удержавленє нової своєї приватної ґімназії. І се діє ть ся тоді, коли досі не удержавнено ні одної української приватної ґімназії та коли на всї українські приватні ґімназії визначено сего року і то вперве всего 30.000 К. державної субвенції.

Жертви воєнної тревоги. „Prager Tagblatt" подає статистику зголешених в останних часах банкротств. Після сеї статистики було в Австрії в часї штучно спричиненої воєнної тревоги 460 банкротств таких, де пасива перевисшали 100 тисяч корон. Крім сього було кілька тисяч банкротств менших. До сього додаймо, що у Львові, де в звичайних відносинах не бувало річно більше банкротств як кілька, зголошено в 1912. роцї поверх пів сотнї банкротств.

Шпіони в Німеччинї. З Вроцлава доносять, що викрито там шайку шпіонів з 30 осіб. Поліція звернула увагу, що одна бідна родина, Кобер, недавно збогатїла, перепровадила ся до великого, богатого помешканя. Кобер купив собі один самохід, опісля другий, взяв собі навіть молодого шофера і виїздив часто до Королївства ніби то на прогульки. При арештованих найдено листи, кореспонденції, рисунки і заграничні гроші, які сьвідчать о шпіонській діяльности сеї шайки. — Арештовано там також австрійського інжинїра Пістинера під замітом шпіонажі, одначе опісля випустили його на волю, бо показало ся, що мапи, які при нїм найдено, є звичайними орієнтаційними картами. Арештовано також двох Чехів, резервових офіцирів, підозрілих о шпіонажу, які мають бути членами великої шайки з Катович.

Смерть летуна під Чатальджею. Перша жертва серед летунів на війнї — се доктор Валєнтін, француський пільот, що обслугував болгарську армію у Чатальджі. В день підписаня перемиря д-р Валєнтін підняв ся з болгарського табора з офіцирем ґенерального штабу, щоби поробити ряд фотоґрафічних знимок. Для лїпшого фотоґрафованя треба було летїти досить низько й аероплян почали Турки з окопів завзято острілювати. Одна куля поцїлила летуна в груди. Тяжко ранений і піддержуваний своїм товаришем, летун найшов ще на стільки сили, щоби завернути й осїсти в болгарських позиціях. Його перенесли до шпиталю, де він небавом в аґонії помер.

Деґрадація царського брата. Цар Микола II. видав тайний указ, яким лишив єдиного свойого брата вел. князя Михайла Александровича всїх дотеперішних прав і достоїнств та видалив його з Росії. Указ держать у великій тайнї і російським часописям не вільно про него згадувати. Причиною сього указу є те, що вел. кн. Михайло Александрович проти волї царя оженив ся з розведеницею Вульфертовою. Наслїдки царського указу будуть для великого князя дуже важкі. Другий син Александра III. вже не є ні великим князем, не належить до царської сїмї анї до російської армії. Втратив всї апанажі, ренти й царські добра, яких вживав досї, а полишено йому на удержанє тільки 120.000 гектарове майно Брюсово. Після назви сього майна надано здеґрадованому великому князеви титул ґрафа Брюсова. По деґрадації вел. кн. Михайла права до російського престола мати-ме по хорім престолонаслїднику Алексїєви в дальшій лїнії царський сестрінок Дмитро Павлович, який має оженити ся з найстаршою царською дочкою Ольгою.

Кільки зьвізд на небі? Астроном Скартан на досьвідній стації в Ґрініч покінчить незабаром нове обчисленє зьвізд. Спис його обіймає не менше як 53 міліонів зьвізд. Зьвізди обчисляв він, очевидно, не штука за штукою, тільки обчислював, кілько зьвізд припадає на якийсь простір, а відтак при помочи фотоґрафічних знять почав властиві обчисленя, помагаючи собі мікроскопом.

Смерть 107-лїтної жінки. Зі Самошовар (на Угорщинї) доносять, що померла там 24. м. м. найстарша в цїлім комітатї жінка, Ганна Сеч. Прожила 107 лїт. Родила ся 1805 року як сестра трояків.

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe. The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

„СВОБОДА"
часопись для руського народа в Америці і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:
в Америці на 12 місяців $2.00
до старого краю на 12 місяців $2.50
в Америці на 6 місяців $1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA“
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтара або аґента на експресовім офісі, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", Редакція не відповідає.

ВІДОЗВА

ВІД „ПРОСЬВІТНОЇ КОМІСІЇ" В СПРАВІ ГАЛИЦЬКОГО ДЕЛЄҐАТА д. С. ДЕМИДЧУКА, ЙОГО ПОДОРОЖИ ПО СПОЛ. ДЕРЖАВАХ І УСТРОЮВАНИХ З ТОЇ НАГОДИ ВІЧ.

В коротці наш дорогий гість зі старого краю наново загостить в наші сторони, вертаючи з Канади.

„Гість в дім, Бог в дім" — каже народна пословиця — а тимбільше ось такий дорогий гість, аж з тих рідних сторін, де жиють наші батьки і матери, де колись і ми жили; з тих сторін, де оставили ми рідні хати — ті стріхи почорнілі, ті стіни біленькі, садки зелені; з тих сторін, де остали наші літа молодії, де в смутку і біді неодин з нас лине мислями через чужі краї та сине море, аж там гень у своє рідне село, під свою рідну стріху.

З тих то сторін, овіяний духом нашої рідні, приїде гість до нас, щоб розповісти нам живим словом, що наша рідня діє в старім краю — як наші батьки, сестри і брати живуть, як борють ся за нашу долю, за нас самих — бо ми виїзджаючи з рідного краю, опустили ряди борців, щоб зажити на чужій земли гараздом та спокоєм, — але там, там на рідни... **там борба кипить, там не мають люди такого супокою, як ми тут!** Вони або будуть боротись, або згинуть, єсли не тілом, то духом.

Як ті наші батьки, матери, брати і сестри борють ся, розкаже нам наш дорогий гість — розкаже, розрадить, рідним словом привитає. Тож приймім його як рідну дитину, як рідного брата — щиро! Нехай він занесе в наші рідні сторони поздоров від нас. Нехай він скаже братам нашим, що Американська Русь жиє і не загине; що ми, помимо того, що давно опустили рідну землю, що хоть живем на чужині, остали тими самими; що ми не забули рідної матери нашої України; що ми готові кождої хвилї ділом се доказати! Гість наш скаже нам, що инші народи борють ся за свою свободу оружієм і проливом крови, а наші брати **просьвітою, терпінєм і муками.**

Братя! нам не лицює стояти з заложеними руками і дивити ся байдужно здалека, як наші рідні батьки борють ся за сьвяту справу. Нам треба їм помочи, а поможемо ми їм, наколи запросимо до себе нашого гостя, а їх делєґата і зложимо на його руки щедру жертву на „Рідну Школу". Ми не збіднієм, а за те утремо неодну слезу бідній руській дитині, будучому героєви за рідний край.

Д-ій Демидчук поверне з Канади до Сп. Держав при кінци сего місяця і буде на вічах у слідуючих місцевостях: 25-го січня (субота) в Дітройт, Міч.; 26-го січня (неділя) в Клівленд, О. Опісля відвідає отсї руські громади: Шікаґо, Ілл., Вайтінґ, Інд., Юнґставн, О., Пітсбурґ, Па. і околиця, Лейтроб, Па., Джанставн, Па., Вудвейл, Па., Реймі, Па., Сайксвіл, Па., Монессен, Па. і т. д. Докладнїйші дати подасть ся пізнїйше.

Др. В. Й. Сіменович, предс.,
Е. Струтинська, секр.

Безладє в новім Союзї.

В новім Р. Н. Союзї настала від якогось часу анархія. Якесь лихо кинуло між головних урядників сеї орґанізації кістку незгоди і почали ся роздори. З одного боку станули до завзятого бою голова орґанізації М. Семенюк і редактор „Народної Волї" І. Ардан, а з другого — члени контрольної комісії і деякі виділові. З початку вела ся борба між самими тільки урядниками, а послідними часами вона розгоріла ся вже і межи поодинокими відділами, зглядно членами нового Р. Н Союза.

Непорозуміня почали ся ізза особи менаджера (управителя) друкарні „Нар. Волї", Осипа Косового, котрий не міг погодити ся з редактором І. Арданом і котрого голова Матвій Семенюк усунув за якісь-там непорядки з його уряду. Косовий чув ся засудом голови покривджений і розпочав проти него кампанію, котра скінчила ся арештованєм Косового. Та Косовий, маючи за собою кількох членів гол. виділу, став доходити своїх прав і допровадив до того, що Ардан з редакторства зрезиґнував, полишивши своє місце свому соперникови. З такого обороту річи став невдоволений голова Семенюк і він розіслав по всіх відділах Р. Н. Союза ось таку відозву:

До членів Руського Народного Союза.

Вам вже відомо з того, що було друковано в орґані Руського Народного Союза „Народній Волї" (ч. 51 з 1912 року і ч. 1. з 1913 р.), що Екзекутивний Комітет дня 10-го грудня 1912. усунув п. О. Косового з єго дотеперішного становища. Задля яких причин і в який спосіб се зроблено, про се також було урядове повідомленє в „Народній Волї".

У відповідь на сей поступок Екз. Ком. Контрольна Комісія Р. Н. Союза скликала спеціяльне засіданє, на яке покликала членів Друкарського Комітету, п. Хиляка і Крайківського, усїх членів Екзекутивного Комітету, а се Голову, М. Семенюка, Писаря, М. Белю і Скарбника, І. Федана, дальше редактора „Народної Волї" Ів. Ардана, Головного Орґанізатора М. Бабія і бувшого менаджера О. Косового.

Засіданє відбулось в Скрентонї на днях 2—4 січня сего року.

Після довгих і горячих дебат, Контрольна Комісія видала засуд, що Екзекутивний Комітет не мав права нї підстави усунути Косового з менаджерства, що Косовий має вернути назад на своє місце, що Голова має звернути якісь там кошти до каси Р. Н. Союза і тим подібне.

Ввиду сего:

1) що слїдство переводили і сьвідчили люде сторонничі, бо кромі одного д. Крайківського усї прочі, себто дд. Гришко, Зазуляк, Гавриляк, Хиляк, Федан, Бабій і Косовий мали свої жалї до М. Семенюка, або М. Белї, або І. Ардана, або всіх трох разом, через що засуд мусїв випасти односторонний, несправедливий;

2) що зі слїдства Контрольної Комісії не списано нїякого протоколу а лише зазначено деякі уривки з дискусії, многі з них мильні і неправдиві і доперва після засіданя буде списовати протокол з намяти правдоподібно п. Косовий, через що такий протокол мусить вийти далеким від правди;

3) що в наслїдок того Контрольна Комісія видала свій вирок не на підставі фактів, а так би сказати на підставі свого морального переконаня;

4) що мимо кількоразового домаганя, Контрольна Комісія відмовила М. Семенюкови видати на письмі свій засуд;

5) що Контрольна Комісія не згодилась на се, щоби сю справу відложити до Конвенції Р. Н. Союза, помимо того, що се булоби найлїпше, без найменшого кошту, і помимо сего, що Косовий недавно одержав за календар 200 долярів і має обіцяну певну і добру роботу поза друкарнею „Народної Волї", отже через таке відложенє справи до конвенції Косовий не потерпів би нїякої материяльної втрати;

6) що через такий свій поступок Контрольна Комісія зробила працю редактора „Народної Волї", Івана Ардана, при орґанї Р. Н. Союза неможливою, бо О. Косовий не лише хотів і хоче сам відбирати всї часописи і письма, що приходять до „Народної Волї", але також заявив публично, що він має право редактора викинути і бути над ним цензором, т. є. викидати з часописи те, що йому неподобає ся;

7) що в цїлій тій справі згаданим сторонникам Косового не ходить в дійсности о нїчо инше, як лише о те, щоби Івана Ардана з редакторства усунути а на його місце поставити О. Косового і то не з огляду на добро Р. Н. Союза, а з причин зовсїм личної натури;

8) що є підозрінє, що тут криєсь також презвитериянсько-клерикальна інтриґа:

9) що вкінци Контрольна Комісія переступила свої права, бо присвоїла собі власть, яка після статута єї не належить —

я низше підписаний протестую проти безправного засуду Контрольної Комісії і домагаю ся дійсного, безсторонного суду, котрий би розглянув не лише справу усуненя Косового, але також питанє, чому висше згадані контрольори: дд. Гришко, Зазуляк, Гавриляк, дальше дд. Хиляк, Федан і Бабій (кромі одного д. Крайківського) одні сьвідомо, другі несьвідомо, завзяли ся усунути редактора І. Ардана, а на його місце поставити О. Косового і в тій цїли підпирали сторону Косового без огляду на се, чи правда по його сторонї чи по сторонї уряду.

Позаяк Контрольна Комісія через свій безправний і несправедливий поступок зломила условя, на яких Головні урядники Р. Н. Союза на річнім засіданю І. Ардана за редактора приняли, і тогож редактора зробила послугачем Косового, а Косового зробила єго босом і неограниченим паном, словом унеможнила працю редактора І. Ардана, єго з уряду усунула, через що він вже днесь мусїв перестати при „Народній Волї" працювати, я запитую Вас, чи Ви годите ся на такий поступок Контрольної Комісії, чи годите ся, щоби І. Ардан був без причини усунений з редакції, а щоби абсолютним босом друкарнї і редакції „Народної Волї", редактором, менаджером і т. п. був Косовий.

Памятайте, що се справа важна, яка мусить бути полагоджена як слїд, бо в противнім разї на сїм будуть терпіти і Р. Н. Союз і єго орґан „Народна Воля", а се тим більше, що пп. Косовий і Хиляк, як они самі признали ся на послїднім засїданю, вислали заприсяжену заяву до почтового уряду в Вашинґтонї, що не Р. Н. Союз а они видають „Народну Волю".

Справу сю хотів я полагодити мирною дорогою через мировий суд, та нї Косовий нї Хиляк (в присутности Федана) не хотїли про се анї слухати.

Отже не хотячи відноситись з тим дїлом до цивільного суду або викидати на вітер кількасот долярів з каси Р. Н. Союза на скликуванє всїх Головних Урядників на безхосенні спеціяльні засїданя, я отсе на підставі § 301 статута Р. Н. Союза відкликаюсь від рішеня Контрольної Комісії до усїх Вас членів Р. Н. Союза і прошу Вас, щоби Ви сейчас скликали спеціяльні мітинґи, порозуміли сь на них між собою і найдальше до 1-го февруара 1913 року менї відповіли на отсї питаня:

1) Чи ви годитесь на се, щоби цїла справа була відложена до конвенції Р. Н. Союза і на нїй порішена, а тимчасом, щоби редактор І. Ардан сповняв дальше свій уряд, а Косовий не мав приступу до друкарнї?

2) Чи може похваляєте се, що зробила Контрольна Комісія, значить, хочете, щоби Косовий на дальше оставав в друкарни „Народної Волї" і був єї абсолютним босом, а редактор І. Ардан був усунений зі свого уряду?

Зрозумійте се добре, що оба они разом при „Народній Волї" дальше робити нїяк не можуть. Косовий робив проти Ардана інтриґи, заки його ще Головні Урядники редактором вибрали; дальше Косовий робив інтриґи сейчас на вступі, коли в маю 1912 Ардан прибув, щоби обняти уряд, на який його вибрало річне засїданє, вкінци робив безперестанні інтриґи через цїлого послїдного пів року і буде дальше робити інтриґи, бо така вже його натура.

А що висше згадані панове, так контрольори як і комітетові стояли і стоять по сторонї Косового, сему не дивуйтесь, бо они мали на се ріжні причини:

Пану Гришкови давав Косовий в „Народній Волї" даремне (крите) оголошенє вартости яких 20 долярів на місяць, а коли вийшов календар, то явне. П. Хилякови давав даремне оголошенє (хоч і ухвалене) але за його роботу мабуть трохи за велике, бо також вартости яких 10 долярів на місяць. Пан Федан — зять п. Хиляка, та кромі сего має свої гріхи, бо приміром около чотири тисячі долярів Союзових гроший, що після статута повинні би лежати в банку на процент (saving account), держить безправно на checking account, через що терпить каса Союза, на що однак та сама Контрольна Комісія глядить крізь пальцї. Усї ті три панове бизнесмени знають, що нї я, нї редактор І. Ардан не любимо завивати нїчого в бавовну, але говоримо правду в очи, а се їх болить. Кромі того коле їх і те, що я простий робітник — Головою, а они — бизнесмени після статута мали би мене слухати. Пан Зазуляк лихий на мене через те, що я противлю ся виплаченю йому посмертного по його матери, поки не доставить потрібних документів, як сего вимагає статут; пан Гавриляк — кум п. Хиляка, чув десь в готели, як оден панок по пяному щось балакав і на сїй підставі має жаль до редактора. Вкінци п. Бабій дивить ся кривим оком на редактора ще з часів, як той був Головою, і на мене мабуть за те, що ми часами поправляли його рахунки. Чи розумієте тепер, чому засуд видано в користь Косового?

Звертаючи ся до Вас усїх членів Р. Н. Союза, я через те не прошу в Вас нї милосердія, нї навіть справедливости. Я хочу лише, щоби Ви сказали Своє слово і раз покінчили се безголовлє, щоби я знав, що маю дальше робити. Повірте менї, що за цїлий мій вік я ще нїколи не мав такого клопоту, анї неприязни з людьми, як тепер і то лише через те, що я хотів совістно працювати для добра Р. Н. Союза і його орґану. І нїколи ще не працював я так тяжко, як тепер, за тих 10 долярів моєї місячної платнї, бо не лише мусїв після щоденної працї по ночах сидїти і відписувати на листи в справах Р. Н. Союза, але ще й в додатку зносити таке, чого не зносять мабуть найгірші люди. Найгірших кримінальняків звичайно судять кілька годин або день, але потім дають їм спокій. Тимчасом я мусїв зносити ріжні напади майже за весь час мого урядованя а вже найбільше послїдними часами і то не було би жалю, коли-б від чужих, а то таки від „своїх".

Отже вже скінчіть раз сю справу. Або признайте, що я зробив добре, що усунув Косового і тодї я буду дальше після сил працювати для добра Р. Н. Союза, або скажіть, що я зробив зле і що Ви хочете задержати Косового, а усунути Ардана, хочете, щоби Косовий враз зі згаданими панами: Гриш-

ком, Хиляком, Феданом, Зазуляком, Гавриляком, Бабієм і їм подібними (з котрих деякі скривдили другі орґанізації на кільканайцять сот долярів і о скілько мені відомо, гроший сих не звернули, хоч самі опливають в достатках) ґаздували в Р. Н. Союзі і „Народній Волі" так, як їм самим сподобає ся, — а тодї я на Ваше жаданє радо уступлю з мого уряду і передам усе в їх руки. Але на се я ніколи не згоджу ся, аби я був лише фіґурою, за якою ріжні людиї робили-б собі свої ґешефти.

Як тепер справи стоять, то на підставі рішеня Контрольної Комісії Косовий, Хиляк і Гришко зістали цїлковитими панами „Народної Волї" і єї маєтку, хотяй ні один з них не має за собою жадного бонду, а рівночасно ні я, ні вибраний Головним Урядом редактор „Народної Волї", д. Ардан, не можемо відвічати ні за майно „Народної Волї" анї за те, що в ній тепер пише ся.

Так отже звертаю ся до Вас, Вповажані Члени Р. Н. Союза, аби тепер, коли Контрольна Комісія звязала менї руки, Ви Своїм словом постарали ся залагодити сю справу і охоронити добре імя Р. Н. Союза та не допустити до більших скандалів і коштів.

Відписуйте сейчас, що думаєте про сю справу, на адресу: M. Semeniuk, Box 54, Sayre, Pa. — Дайте відповідь ясну. Напишіть, скільки Вас було на мітинґу і скільки з Вас згодилось на перше питанє, а скільки на друге.

Я жду Вашого слова.

Скрентон, Па. дня 6. січня 1913.

М. СЕМЕНЮК,
голова Р. Н. Союза.

(Конець буде).

Війна або мир.

В мирових переговорах наступив цїлковитий застій. Християнські делеґати стоять твердо при своїх жаданях. Вже навіть післали ультіматум т. є. послїдне письмо до Туреччини з жаданєм, щоби вона сповнила їх волю, бо інакше розпічнуть війну на ново. А по скінченю нової війни подиктують нові услівя вже в Царгородї і сї услівя будуть о много тяжші чим теперішні.

До тепер амбасадори великих держав лиш приглядали ся, але коли побачили, що балканські держави ставлять ся остро і не думають жартувати, настрашили ся нової війни і післали спільну ноту-письмо до Туреччини, щоби задля сьвятого спокою уступила жаданям сполучених балканських держав. Длятого балканські держави стримали ся з виповідженєм війни і чекають на турецьку відповідь на сю спільну ноту. Буде для них вдоволяюча, стануть дальше торгувати ся, а нї — війна розгорить ся на ново.

В містї Мустафа Паша мав болгарськй цар нараду всїх міністрів з полководцями з під Чатальджі і Адріянополя і рішили розпочати війну, єсли Туреччина не схоче зречи ся Адріянополя. Межи військом під Адріянополем є воєнне завзяте. Кождий жовнїр поклав собі за найвисшу честь вступити до міста. Делеґат др. Данев заявив, що Болгари можуть в короткім часї здобути Адріянополь, потребують лишень посьвятити 5000 людий. З Адріянополя втїкає кождого дня велика маса дезертирів. Болгарські власти підозрівають, що Турки взяли ся на підступ і кождого цивільного чоловіка висилають з міста нібито як дезертира, щоби тим способом стало на довше живности для самих жовнїрів. Чи прийде до мира, тяжко в те вірити. В Стамбулї прийшло було аж до заворушень, котрі мусїло військо утихомирювати. Більшість турецьких міністрів заявила ся на разї за миром, але під'юджуваний нарід не хоче й думати про які небудь уступки для християнських держав і пре до війни. На случай нової війни Болгари будуть старати ся здобути Адріянополь а під Чатальджею займуть оборонну позицію. Як др. Данев повідає, Болгари під Чатальджею заняли таку сильну позицію, що і три рази так сильне турецьке військо не буде в силї заняти сеї лїнії.

Дуже сьмілий крок учинив турецький кружляк „Меджідіє". Серед густої мраки продер ся незамітно через лїнію грецьких кораблїв стоячих напроти Дарданелїв і виплив на широке море. Напав на грецький остров Сіра і став острілювати маґазин пороху, але ушкодив лиш електровню. Грецький корабель, що був саме в пристани, щоби не дістати ся в турецькі руки, начальник корабля казав затопити. Єсли Грекам не вдасть ся його зловити або замкнути в якій турецькій пристани, може накоїти їм великого лиха. Дотепер Греки мали вільне море і могли сьміло довозити чи то амуніцію чи жовнїрів, а тепер через той кружляк все те загрожене. Збомбардувавши Сіра, кружляк „Меджідіє" мав поплинути в сторону міста Смирни.

Поголоски, що Румунія за своє невтральне становиско жадає якогось віднїкодованя, не утихають. Румунський мінїстер Йоанеску перебуває якраз в Льондонї і пересправляє в тій справі з д-ром Даневом. Жадає пояса землї на полудне від горла Дунаю. Між ними посередничить Росія, котра не хоче допустити до війни.

Справа з конзулем Прохаскою, що через него мало що не прийшло до війни, вже закінчила ся. Сими днями приїхав він на давне становиско до Прісренд. В параднім мундурі явив ся він перед домом, а сербське військо, машируючи та презентуючи перед ним оружіє, віддавало йому військову честь. Підчас того з дому конзуляту повівала австрійська хоругов.

о. Д. Хомяк.

Допись.

З Woonsocket, R. I.

Менї приходить нераз на думку, чому то наші люди ділять ся на ріжні партії і поборюють себе взаїмно. Усї ми тут жиємо з працї рук, усї маємо однакові злиднї, усї, здаєть ся, стремимо до одної спільної мети, а однак не можемо якось порозуміти ся, не можемо поняти сеї відвічної правди, що згода будує, а незгода руйнує.

За 8 років, які я тут в Америцї прожив, мав я доволї нагоди приглянути ся тутешній нашій „політицї". Нема тут мабуть одної руської громади, в якій не булоб що найменше двох противних собі партий. І в нашій місцевости лучають ся нераз всїлякі партійні „троблї". Иноді ізза якоїнебудь дрібницї людиска так „розполітикують ся", що аж жалко на них дивити ся. Та коби ті люди мали хоч справдї які політичні переконаня, а то чоловік одного дня бє в церкві поклони і завертає побожно очима, а на другий день переконує своїх знакомих, що нема нїгде пекла анї чортів, отже не треба слухати тих у реверендах... Знаю тут одного чоловіка (єсли його можна назвати чоловіком в повнім значіню того слова), котрий був наперед членом Р. Н. Союза, потім членом Общества, а тепер є орґанізатором „Гайдамаків". Се вже якийсь вроджений опозиціоніст, бо він вічно зі всього невдоволений і цїлий божий сьвіт завсїгди критикує...

Є у нас кілька руських товариств, але межи ними нема згоди. Одні „мягкі", другі „тверді", а треті ще „твердші". Зійдуть ся коли случайно на якій забаві, то зараз знайде ся хтось, що розпічне „політику" і вже по забаві! Таких людий, котрі проповідали би мир і згоду, у нас дуже обмаль, але за те кождий охочий пімстити ся в якийнебудь спосіб на своїм політичнім противнику. Воно нераз аж сьмішно, як зійдуть ся два Русини (нераз з одного села родом) і заведуть розмову на політичні теми. Один з них хвалить Галичину, другий Росію, а оба не признають ніякої України. А тимчасом нашому народови таке „добро" в Галичині як і в Росії. А чому? — Бо темному і на сонци не булоб ясно!...

Коби то наш нарід зрозумів вагу осьвіти, коби він почув потребу образованя — гей, якаб то була у него сила! А без просьвіти що?... раби, підніжки, грязь Москви, — як говорив колись наш Шевченко.

От і у нас в Вунсокет. Чи не було би добре взяти ся нашим громадянам до науки, до письма, до книжки? По що тратити час на політику, до якої ми ще не доросли і якої навіть як слїд не розуміємо? Якби ми богато читали, то й богато зналиб. Якби ми були осьвічені, то з нами инакше обходилиб ся в краю Москалї, Поляки і Мадяри, а тут — Американцї. А так що ми є? — **Невільники!**

Ану-но, братя, попробуймо на якийсь недовгий час завісити нашу теперішну „політику" на кілок, а самі возьмім ся до працї над самообразованєм. Може тодї лекше нам стане і може тодї і політика буде з нас мати більший ніж доси хосен... Спробуймо, родимцї, а певно не пожалуємо свого труду!

Мартин Ґалас.

ЖЕРТВИ НА ФОНД „РІДНА ШКОЛА" В ГАЛИЧИНЇ.

Семен Пастернак з Індіяна, Па. заколядував із своїми товаришами, членами від. Р. Н. С. 158, в Кріксайд, Па: П. Іванюк, А. Дашкевич, Г. Калинчук, Текля і Юрко Шак, В. Риляк, І. Мільонишин, В. Зборовський і С. Пастернак по $1.00; В. Батіг, І. Попович, Зофія Поставська, П. Рилик, Євка Рилик, Й. і Пазя Калиневич, Я. Кузь, С. Батіг, Ф. Сисак, Г. Калинчук, В. Пастернак, М. Батіг, Д. Кіцко, П. Іванюк, Д. Примак, І. Винник, Д. Настюк і Н. Семанюк по 50 цнт. — Разом $17.00

І. Заблоцький заколядував із своїми товаришами, членами Бр. сьв. Петра і Павла, від. Р. Н. С. 180, в Скарбро, В. Ва.: В. Крішвалуші і І. Кравчишин по $1.00; П. Годованський, Н. Занько, І. Заблоцький, А. Лукач, Т. Квас, Н. Митрик і І. Навроцький по 50 ц.; М. Пілїш 40 ц.; Д. Васько 26 ц.; А. Занько, М. Крішвалуші, П. Мармаш, Ф. Піндяк, Г. Піндяк і Ц. Ільків по 25 ц.; А. Кравчишин 15 ц. — Разом $7.81

Всїм жертводавцям складаю як найсердечнійшу подяку і прошу всїх Русинів зі Скарбро не забувати за наш старий край і за „Рідну Школу" в Галичині. — І. Заблоцький.

Никола Пашко з Шікаґо, Ілл. зібрав на хрестинах у п. Николи Николишина дня 12. січня с. р. від присутних гостий $7.00. На сю квоту зложили ся отсї добродії: А. Курило і його жена, І. Кісиличка, М. Музика, Н. Читвінський, Т. Березка і його жена, О. Тимуш, І. Ґудзів, С. Михальський, І. Будзїнський, Н. Тимуш, Н. Пашко, О. Дїдух, І. Кривокульський і С. Четвінський. — Разом $7.00

Стефан Гайовий, член від. Р. Н. С. 295, в Акрон, О., зібрав на іменинах п. Стефана Притули в Бостон, Огайо: А. Ґоїк, Ф. Ґоїк, Г. Ґоїк, С. Гайовий і С. Притула по 50 ц.; А. Гуневич 30 ц.; М. Журина 25 ц. — Разом $3.05

Жертводавцям велике спасибіг!

Оголошено в ч. 3. „Свободи" $64.15

Загальна квота $99.01

НА „РІДНУ ШКОЛУ" з нагоди Різдвяних сьвят зложили: о. Ал. Пеленський з Когус, Н. Й. $2.00; о. Іл. Якимович з Трой, Н. Й. $2.00; о. Ем. Бартіш з Водервліт, Н. Й. $2.00. Сю квоту (30 кор.) вислано на адресу ред. „Дїло", Львів, Ринок ч. 10. Мoні ордер ч. 68831.

ЖЕРТВИ НА УКРАЇНСЬКО-РУСЬКУ БУРСУ В ГОРЛИЦЯХ.

КОЛЯДА З АНСОНІЇ, КОНН.

Анд. Підбережняк 50, Ів. Ковбасяр 25, Сем. Підбережняк 2.00, Тимко Ціркот 25, Теод. Ціркот 1.00, Анд. Онисько 25, Анд. Кривий 1.00, Ал. Кривоніс 25, Сем. Шуран 25, Вас. Собин 50, Ів. Собин 1.00, Стеф. Медак 25, Анд. Коцяба 50, Стеф. Шовтис 50, Теод. Медак 10, П. Хировський 25, П. Антоничук 25, Пивоварнік 50, Вас. Крупа 50, П. Зановяк 25, Вас. Капелюх 25, Марія Цап 25, Вас. Варян 30, Мих. Глива 1.00, Євка Шведа 50, Вас. Гоцко 20, Дм. Хомко 10, Ів. Землян 10, Дм. Шовтис 10, Яким Балюк 1.00, Ілько Ґлива 50, П. Китчак 25, Ів. Кончик 25, Марія Кончик 25, Ів. Хома 1.00, Сем. Кец 1.00, Корнило Смеречняк 15, Ів. Перун 50, Григ. Стрілка 25, Єронїм Нестор 50, Мих. Патуляк 25, Мілько Хома 25, Софрон Тхір 25, Ів. Висовський 25, Теодор Висовський 25, Віктор Бігуняк 25, Алек. Ціркот 50, Мих. Висовський 50, Ів. Ґайдош 25, Ів. Мудрий 75, М. Мудрий 25, Мих. Сидоряк 25, Ів. Воробель 50, Софія Поваида 25, Мих. Журав 25, Данько Мадзік 50, Анна Меркулач 25, Теод. Меркулач 50, Мих. Філь 25, Тимко Журав 25, Клим Бодак 25, Вас. Бодак 25, Петро Ґіба 25, Сидор Млинар 50, Дм. Сидоряк 1.00, Марта Пашко 1.00, Іван Докля 25, Анд. Брухаль 20, Ник. Журав 25, Анд. Докля 25, Мих. Гошко 25, Тимко Барановський 25, Мих. Варґа 15, Филип Бодонь 25, Яким Ціркот 25, Агафія Вабуда 25, Данько Шкурат 15, Ів. Придун 50, Мих. Мельник 50, Керпянка Кузяк 25, Атаназій Мерещак 25, Вас. Глива 25, Ів. Коваль 25, Павло Зановяк 50, Антошка Зановяк 25, Люкія Ратиця 25, Анд. Зановяк 25, Лука Журав 50, Ів. Бепиш 25, Филип Студент 25, Анд. Сивий 25, Др. Добжинський 50, Н. Н. 5, Юлїя Демянович з Ватербурі 50, Никола Томащик з Ватербурі 50, дрібні жертви з Ватербурі 70, збірка в церкві сьв. Ап. Петра і Павла в Ансонії при мпровацю 9.34, Ірена Данилович 1.00, о. М. Данилович 1.50, Марко Данилович 11. — Разом $50.00.

По коляді ходили: Вол. Каськів, Сем. Підбережняк, Макс. Децьо, Вас. Варян, Вас. Сидоряк, Стеф. Перун, Вас. Глива, Теофіля Субтельна, Марія Мацїйовська, Пайза Гошко, Марія Ціркот, Александра Ціркот, Анна Висовська, Анна Журав, Марія Варян, Розалїя Карляк, Данило Данилович, Мілько Каськів і о. М. Данилович.

Як відомо, парохія ансонїйська є одна з найстарших і складаєсь переважно з Лемків. Як в старім краю знаходять ся зрадники руського народу, плачені московськими рублями, так і в парохії ансонїйській знаходять ся янїчари-зрадники, котрі покинули свою церков, а пристали до чужої московської; на щастє таких не дуже много. Радимо Москалям з Ґорлицької ґубернії поїхати до Рассєї і переконати ся, який там рай. Честь Вам всїм, що тримаєте ся своєї прадїдної правдиво православної віри і що помагаєте братам в краю в борбі з Ляхом і з Москвою. Ану, Лемки, не спіть, а женїть від себе непрошених опікунів і тут і в старім краю.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подаєсь до загальної відомости, що мітінґ Центрального Комітету до Будови „Українського Народного Дому" в Ню Йорку відбуде ся дня 27. січня с. р. о год. пів до осьмої вечером, в гали під ч. 134 Іст 7-ма улиця, Ню Йорк, Н. Й. Отсею дорогою взиває ся Товариства і Братства, аби вислали своїх делеґатів на сей мітінґ, позаяк дуже важні справи суть до обговореня. — За Комітет: Й. Хомів, предс.; І. Романишин, кас.; Г. Максимців, секр. рек.; К. Камінський, секр. фін.

ПОШУКУВАНЯ.

Гр. кат. парохія в Лейтроб, Па. пошукує Гриця Королишина, аби обняв сейчас посаду дяка в Лейтроб.

Пошукую свого шваґра **МИХАЇЛА КАБАНА** з села Сурохів, повіт Ярослав. Хтоби о нїм знав, або він сам, прошу ся зголосити на адресу:

Andrej Szkolnik,
Ladstock, Sask., Canada.

ДМИТРО СЕМЕНЮК пошукує свого брата, **ІВАНА**, 21-лїтного молодця, котрий виїхав перед двома роками з Ню Йорку. Правдоподібно перебуває десь в Пенсильвенії. Він походить з села Жукотин, пов. Коломия. Він є середного росту, щуплого лиця, бльондин. Хтоби о нїм знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу:

Dm. Semeniuk,
319 E. Houston St., New York, N. Y.

Пошукую свого товариша, **ЮРКА ПЕТРУСЇК**, що походить з села Мшанна, пов. Кросно. Перше перебував в Ансонії, Конн., відтак виїхав до Пенсильванії і десь пропав. Хтоби о нїм знав, або він сам, зволить написати на адресу:

ФРАНЦ ПОТОЧНИЙ,
164 Jersey St., Ansonia, Conn.

ПРЕДСТАВЛЕНЯ, КОНЦЕРТИ, БАЛЇ І Т. П. ЗАБАВИ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА. Бр. сьв. Георгія, від. 239 Р. Н. С. устроює в суботу дня 25. січня с. р. **ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** в Меркентайл Гол, 849 Норт Френклин стр., Філядельфія, Па., недалеко катедри, на котрий має честь сею дорогою запросити всїх чесних Русинів та Русинок. На балю буде грати руська музика Тов. Русько-американських Горожан. Забава буде знаменита. Всї члени мусять явити ся з відзнаками під карою 50 цнт., а урядник 1 дол. — Іван Боросевич, предс.; Теодор Грицей, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА. Дня 26. януара 1913 в гали п. Ст. Цапа відіграє Кружок аматорський драму в 4-ох актах **„ВЕРХОВИНЦЇ"**. Початок точно о год. 7. вечер. Режісер Гриць Михалїцький. Кождий сьвідомий Русин-Українець повинен явитись. Представленє саме собою дуже гарне і поучаюче, длятого кождий повинен користати. Вступ для старших 25 ц., для дїтий 10 ц.

НЮ ЙОРК, Н. Й. **ВАЖНЕ ДЛЯ НЮЙОРЧАН!** Товариство ім. М. Січинського бажає по сьвятах гарно забавитись зі своїми краянами і для сеї цїли замовило гарну, усїм знану галю: Ліберти Гол, 255-63 Іст Гавстон стр., Ню Йорк, **в суботу 25. січня 1913 року.** Длятого повинність усїх зайти на нашу забаву. Буде там також вигравка ріжних цікавих річий на 15 дол. вартости для всїх гостий даром. Вступ 25 цнт. з гетчеком. Початок 7.30 веч. Музика проф. Г. Смолинського. **Увага:** Тов. буде принимати на бали членів без вступного. — Комітет.

ПІТСБУРҐ, ПА. Русини Пітсбурґа і околиції позір! **ПЕРШИЙ ВЕЛИКИЙ БАЛЬ** по сьвятах устроює Бр. сьв. Фльора і Лавра, від. 130 Р. Н. Союза, в понедїлок дня 27. січня 1913 р., в гали „Просьвіти" на 7. улици С. С. Запрашаємо всїх Русинів з Пітсбурґа і околиції. Початок о 7. годині. Вступ від пари 50 ц.; сама женщина 25 ц. Музика з Філядельфії. За добру забаву ручить — Комітет балевий.

ПРОВІДЕНС, Р. АЙ. Бр. князя Данила, від. 73 Р. Н. С., відограє представленє **„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"** в суботу дня 25. січня 1913 р. під ч. 36 Айронс Гол, Олнейвіл Сквер. По представленю **БАЛЬ**. Вступ 25 ц. Особи беручі участь в представленю: Наталка — А. Рекрут; Терпилиха — М. Белчир; Петро — Г. Болюх; Микола — І. Пилюк; Тетерваковський — І. Ваврищин; Макогоненко — О. Заходник. Режісер: Н. Пшоновський. Просимо усїх щирих Русинів і Русинок а також латинників, місцевих і позамісцевих о найчисленнійшу участь. Прибудьте, а непожалуєте часу. За добру забаву ручить — Комітет.

Касове справозд. Р. Н. С.

за місяць грудень 1912 р.

Відділ	Запл.
1.	$423.70
2.	103.40
3.	150.94
4.	63.23
5.	110.85
6.	79.50
7.	218.18
8.	74.19
9.	158.33
10.	113.40
11.	47.73
12.	117.25
13.	51.16
14.	152.63
15.	53.44
16.	285.73
17.	29.53
18.	33.20
19.	31.30
20.	132.48
21.	21.00
22.	32.50
23.	108.75
24.	23.75
25.	84.23
26.	35.00
27.	88.32
28.	354.18
29.	140.66
30.	138.56
31.	41.25
32.	65.50
33.	326.03
34.	49.50
35.	70.30
36.	48.23
37.	106.78
38.	115.17
39.	90.11
40.	97.70
41.	49.90
42.	133.57
43.	31.25
44.	16.00
45.	71.29
46.	198.30
47.	69.44
48.	125.41
49.	26.25
50.	3.75
51.	52.50
52.	16.25
53.	217.76
54.	26.57
55.	166.80
56.	39.81
57.	42.73
58.	116.06
59.	45.94
60.	11.92
61.	134.70
62.	20.69
63.	103.75
65.	109.69
66.	71.50
67.	10.00
68.	11.98
69.	20.75
70.	141.71
71.	7.50
72.	117.85
73.	18.55
74.	22.50
75.	27.50
76.	51.93
77.	21.35
78.	288.50
79.	20.00
80.	47.70
81.	43.45
82.	101.71
83.	14.43
84.	25.96
85.	242.43
86.	13.75
87.	37.92
88.	12.96
89.	15.00
90.	36.25
91.	117.33
92.	73.83
93.	21.25
94.	48.32
95.	94.90
96.	104.03
97.	23.75
98.	46.60
99.	154.64
100.	20.84
101.	8.86
102.	116.04
103.	22.25
104.	141.71
105.	33.16
106.	138.44
107.	54.66
108.	145.84
109.	72.50
110.	61.50
111.	37.49
112.	21.36
113.	48.75
114.	79.80
115.	43.50
116.	25.75
117.	72.30
118.	13.44
119.	22.75
120.	96.10
121.	153.85
122.	64.91
123.	47.85
124.	51.28
126.	53.96
127.	94.97
128.	23.23
129.	55.58
130.	47.20
131.	30.70
132.	77.62
133.	91.09
134.	43.35
135.	114.25
136.	70.28
137.	6.25
138.	9.69
139.	36.87
140.	77.71
141.	75.97
142.	65.97
143.	57.50
144.	15.06
145.	32.25
146.	27.77
147.	96.36
148.	28.62
149.	50.20
150.	11.21
151.	32.61
152.	67.50
153.	52.16
154.	55.85
155.	104.28
156.	20.83
157.	108.15
158.	33.33
159.	31.15
160.	80.75
161.	50.25
162.	78.73
163.	14.60
164.	10.00
165.	78.90
166.	62.15
167.	48.67
168.	64.40
169.	54.55
170.	58.77
171.	19.90
172.	39.00
173.	30.00
174.	32.30
175.	38.57
176.	25.94
177.	9.50
178.	13.65
179.	96.72
180.	30.00
181.	8.96
182.	77.77
183.	33.23
184.	69.14
185.	71.25
186.	55.21
187.	63.47
188.	109.77
190.	19.90
191.	58.58
192.	31.56
193.	33.60
194.	48.25
195.	23.96
196.	52.50
197.	83.11
198.	40.98
199.	51.39
200.	7.71
201.	35.64
202.	23.34
203.	32.93
204.	39.18
205.	36.98
206.	30.98
207.	50.73
208.	60.68
209.	126.00
210.	21.25
211.	21.06
212.	45.00
213.	65.53
214.	26.71
215.	31.08
216.	99.00
217.	58.75
218.	38.75
219.	84.45
220.	40.75
221	68.19
222.	140.86
223.	84.67
224.	35.73
225.	120.20
226.	25.35
227.	85.00
228.	33.75
229.	160.00
230.	61.35
232.	24.64
233.	18.34
234.	66.66
235.	52.01
236.	6.46
237.	58.67
239.	74.28
240.	21.85
241.	17.67
242.	25.96
243.	21.99
244.	24.37
245.	92.45
246.	29.69
247.	46.04
248.	82.62
249.	45.79
250.	148.35
251.	45.68
252.	32.19
253.	60.73
254.	28.30
255.	31.98
256.	27.48
257.	24.59
258.	29.90
259.	42.20
260.	50.49
261.	50.50
262.	12.92
263.	8.65
264.	42.50
265.	79.53
266.	43.96
267.	30.94
268.	52.50
269.	35.00
270.	21.98
271.	38.43
272.	24.15
273.	34.35
274.	47.92
275.	83.75
276.	55.51
277.	44.95
278.	87.60
279.	35.35
280.	28.75
281.	25.00
282.	28.10
283.	27.50
284.	12.19
285.	18.90
286.	31.42
287.	22.70
288.	34.48
289.	39.38
290.	2.50
292.	41.37
293.	60.48
294.	76.27
295.	20.92
296.	50.84
297.	24.48
298.	37.50
299.	33.75
300.	86.19
301.	47.04
303.	18.35
304.	52.35
305.	23.64
306.	22.82
307.	18.55
308.	26.35
309.	8.75
310.	47.50
311.	16.76
312.	22.30
313.	19.75
314.	15.00
315.	14.69
316.	15.60
317.	54.65
318.	36.49
319.	19.29
320.	21.25
321.	20.22
322.	19.05
323.	31.53
324.	19.04
325.	37.58
326.	30.96
327.	35.42
328.	24.38
329.	32.50
330.	27.83
331.	26.25
332.	40.00
333.	15.71
334.	13.76
335.	25.00
336.	15.36
337.	26.29
338.	40.97
339.	24.90
340.	12.51
341.	24.00
342.	20.26
343.	16.25
344.	28.60
345.	77.70
346.	45.26
347.	33.10
348.	25.40
349.	30.00
350.	30.90

Чек ч. 2541 звернений до каси	100.00
Прихід за місяць грудень	19.678.33

РОЗХІД.

Посмертне по бл. п.:

Михайлї Допта, Вілкесбері, Па.	200.00
Луцю Савич, Джанставн, Па.	100.00
Івані Шута, Джанставн, Па.	300.00
Максимі Голубовськім, Трой, Н. Й.	1.000.00
Василю Байда, Перт Амбой, Н. Дж.	300.00
Семені Шеремета, Трентон, Н. Дж.	1.000.00
Насті Мандзиняк, Вілкесбері, Па.	500.00
Стефані Зіґа, Шамокін, Па.	900.00
Людвику Возняк, Ню Брітейн, Конн.	1.000.00
Вікторії Келлер, Перт Амбой, Н. Дж.	1.000.00

Запомога по:

Марії Пелех, Картерет, Н. Дж.	400.00
Маґдалині Зарівній, Своерс, Па.	400.00
Насті Марцінишин, Котсвіл, Па.	400.00
Катерині Дацько, Смок Рон, Па.	400.00

Запомога для:

Матвія Сулин, Ілінор, Па.	100.00
Павла Мамчак, Елизабет, Н. Дж.	100.00
Павла Станьчак, Донора, Па.	100.00
Василя Кохалевич, Нюарк, Н. Дж.	50.00

Сирітська часть по:

Івані Сенько, Чісголм, Мінн.	500.00
Николї Крайківськім, Тейлор, Па.	821.30
Андрею Сметана, Олифант, Па.	103.00
За друки, книги і чартери для Братств	880.00
Орґан Р. Н. Союза	1.600.00
Платня Головного Уряду	270.00
За сейф для голов. касієра Р. Н. С.	61.18
Адміністрація Р. Н. С.	280.30
Розхід за місяць грудень	12.765.78

ЗІСТАВЛЕНЄ.

Прихід за грудень	19.678.33
Готівка з кінцем надолиста остала	103.117.18
Весь прихід разом виносить	122.795.51
Розхід за місяць грудень виносить	12.765.78
Готівка з кінцем грудня остає	110.029.73

З тої суми:

Фонд сирітський	45.278.36
„ резервовий	42.234.08
„ бідних	8.537.83
„ шкільний	8.322.08
„ розпорядимий	5.657.38
Разом	110.029.73

Д. Капітула, предс.,
А. Шаршонь, кас., С. Ядловський, фін. секр.

Справоздане Р. М. Союза

за місяць грудень 1912 р.

Відділ	Запл.
1.	$15.70
2.	1.00
3.	4.00
4.	4.95
5.	2.25
7.	15.18
8.	3.25
9.	9.50
10.	8.35
11.	1.50
12.	1.75
14.	5.72
16.	4.95
17.	25
18.	1.00
20.	4.50
21.	75
23.	6.63
24.	95
25.	75
26.	2.00
27.	16.25
28.	15.05
29.	4.95
30.	5.85
33.	13.50
35.	75
36.	3.35
37.	3.50
38.	5.75
39.	1.50
40.	10.40
42.	11.95
43.	3.00
45.	2.75
46.	10.00
47.	4.25
48.	7.00
53.	11.74
55.	9.50
58.	4.50
59.	3.45
60.	90
61.	2.25
63.	3.25
65.	6.00
67.	25
68.	1.13
70.	4.50
72.	15.00
73.	75
78.	4.25
79.	50
81.	3.00
82.	5.00
83.	25
85.	9.75
87.	4.30
90.	25
91.	1.50
92.	3.25
96.	3.60
97.	50
98.	5.25
99.	2.00
100.	1.25
102.	2.00
104.	7.90
105.	1.00
106.	1.50
107.	3.15
108.	1.00
109.	1.25
116.	25
117.	75
120.	12.75
121.	24.60
123.	2.50
126.	3.75
128.	2.25
129.	2.50
130.	1.00
132.	5.25
133.	1.80
135.	1.50
136.	7.75
137.	3.10
139.	2.00
140.	2.25
142.	5.00
144.	3.25
147.	5.75
148.	1.25
155.	3.75
156.	25
157.	4.00
162.	1.75
170.	60
172.	1.50
179.	1.25
182.	2.00
185.	1.15
188.	3.80
197.	17.00
198.	50
201.	50
203.	1.50
204.	2.25
207.	3.20
208.	3.02
213.	4.05
222.	10.20
223.	2.75
224.	1.25
225.	50
227.	1.35
228.	1.92
229.	8.15
239.	25
241.	75
243.	75
244.	50
245.	4.75
246.	25
247.	1.50
249.	1.80
250.	50
252.	2.25
255.	2.48
257.	1.75
258.	75
260.	75
270.	25
271.	1.50
273.	50
276.	1.00
282.	75
283.	2.00
285.	25
286.	50
289.	1.25
294.	1.00
296.	1.50
298.	50
306.	5.40
308.	1.00
326.	1.00
338.	30

ЗІСТАВЛЕНЄ ДЛЯ Р. М. СОЮЗА.

Прихід за місяць грудень	545.57
Готівка з кінцем падолиста остала	18.394.05
Весь прихід разом виносить	18.939.62
Розхід за місяць грудень виносить	20.00
Готівка з кінцем грудня остає	18.919.62

Д. Капітула, предс.,
А. Шаршонь, кас., С. Ядловський, фін. секр.

Веселий кутик.

Найблизша родина.

Раз притрапило ся у Львові, що на одній найкращій і найбогатшій улиці, куди переважно проходжують ся самі найбільші пани, появилась нечайно — клапоуха свиня. Сейчас збілось чимало цікавих людий, оглянути се цікаве, а по львівських улицях рідко гостююче, єотворіне. В кілька хвиль зібралась товпа народа, бо кождий ішов до гурту, думаючи, що Бог зна що стало ся. На се надійшло кількох поліцаїв, які мають приказ більшу товпу народа сейчас розганяти. Довідавшись про що ходить, придовили свиню, а зібраним велїли розійти ся. Але люди, цікаві, що то дальше з тою свинею станесь, не дуже хотіли розходитись. Тоді поліцай прибрав грізну поставу і в імени права велїв розійтись. Але і се нїчо не помогло.

„Розійдіть ся, панове!" відізвав ся хтось з гурту. „Най лишить ся лише найблизша родина".

Розуміє ся, що ніхто не хотів призаватись до найблизшої родини свині, і всї з сьміхом розійшли ся, а коло безроги лишили ся тільки поліцаї, вдоволені, що так легко поміг їм хтось розігнати товпу.

Порадив собі.

Син одного правовірного Турка зломив був собі раз ногу. Старий батько сейчас метнувсь по лікаря і привів його до свого дому. Лікар скинув з себе загортку, повісив її в сїнях тай пішов до хати, де лежав хорий хлопець. Оглянув ногу і сказав:

— Я ногу вилїчу, але тоді заберусь до лїченя, аж виплатите менї з гори 20 франків.

Дарма просив ся старий батько, що на разї гроший не має та що в короткім часї йому заплатить. Лїкар не хотів навіть дивитись на хорого.

Старий батько щось трохи подумав, а далї вийшов з хати. По якімсь часї прийшов і дав лїкареви жаданих 20 франків. Лїкар сейчас обандажував ногу хорому хлопцеви, так що вилїчене було запевнене. Укінчивши свою роботу, почав збирати ся до відізду, та якже здивував ся, коли не було його загортки.

— Де моя загортка? — запитав гнївно.

— А я заставив за тих 20 франків, які я вам виплатив, бо не годен був в иншпй спосіб роздобути гроша, — відповів спокійно Турок.

Оба не знають.

Пасе пастух вівцї над широкою рікою тай думку думає, аж над'їздить пан тай питає:

— О чім ти так думаєш?

— Та, каже пастух, придумав я загадку, але таку, що ніхто її не годен відгадати.

— А яка вона, скажи, може я відгадаю, каже пан до пастуха.

— Та от така, відказує пастух. От там на березї стоїть якраз той великий баран. Він, бачите, має дуже велику охоту дістати ся на другий бік ріки до оттої капусти, що росте рядами з широкими листками. Відколи я тут пасу вівцї, то він щодня стоїть оттак на березї тай міркує, як би йому туди дістатись. Вода глубока, ріка, як видите, широка, баран пливати не вміє, моста нї кладки нігде нема — одним словом нема як дістатись на другий беріг... Тай міркує мій баран, що він повинен зробити, аби дістатись на другий беріг.

Думає пан, думає, дивить ся кругом, а вкінци каже: Всьо знаю, а сего таки не знаю...

— Тамтой баран також сего не знає, — відповів хитро пастух.

Адвоката не перехитриш.

Один визначний адвокат у великім місті вибрав ся раз на прохід з своїм псом. По дорозї переходили вони попри склеп різника. Пес занюхав шинку, а що двері від склепу були отворені, то пес скочив до склепу і вкрав кусень шинки. Різник спостеріг ся допера тоді, коли пес доїдав уже шинку і о відібраню її не було й бесїди. Знаючи чий се пес і побачивши його властителя з далека, пустив ся різник за ним, щоби зажадати винагороди за вкрадену псом шинку. По дорозї застановляв ся він над способом, як би то сказати, аби адвокат заплатив за шинку, котру вкрав його пес. Нараз шибнула йому по голові гадка, що без хитрости не відбере від адвоката своєї належитости, а вже знайшла ся зараз і форма, в якій має до него промовити. Приступає отже і питає ся:

— Прошу пана меценаса, чи властитель відповідає за вчинки свого пса?

— Так є, відповідає адвокат.

— А єсли його пес вкрав шинку?

— Ну, розуміє ся, також.

— Але чи се певно так є, пане меценас?

— Алеж нема найменшого сумніву.

— Но, то заплатіть менї, пане меценас, за шинку, яку вкрав у мене що допера ваш пес, по котрій ще тепер облизує ся.

— Добре, каже адвокат. А кілько вам належить ся, питає ся.

— 2 кор. 50 сот., відповідає різник.

Адвокат витягає жадану квоту і дає мовчки різникови.

Різник вертає вдоволений домів. Але його вдоволене тревало коротко, бо єще перед вечером того самого дня дістав він рахунок від адвоката такого змісту: „За пораду правну удїлену на дорозї: належитість 10 кор." І тепер допера пізнав різник, що адвоката не перехитриш...

В чім лежить щасте?

На обід подали пироги з черницями. Зеньо, Славко і Галя радісними окликами вачовняють всю хату. Мама каже:

— Кожде з вас дістане тільки пирогів, кілько має літ.

— Ах, яка мамця щаслива! зітхає Славко.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школі або у себе в дома. Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука тревае 3 місяці; по її скінченю видаемо диплом. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Одинокий наш лікар в Ст. Луіс, Мо.

Д-р. БРЕЗАНИ.

Лічить із всяких недуг мущин, женщин і дітий.

Офіс під ч.
1625 CASS AVE., ST. LOUIS, MO.
Bell Telephone: Tyler 166 R. 44—17

Години урядові: від 9—10 рано, від 3—4 попол. і від 7—8 вечер. В неділї лиш від 9—11 рано.

R. J. Glick
Агент асекураційний від огня.

Офіс находить ся в WILLIAM McCONNEL BUILDING
27—
SHAMOKIN, PA.

Ціни уміркованї.

Б. БРАВЕР
руський фотоґраф
87 AVENUE A., NEW YORK.
поміж 5-ою і 6-ою улицею

Виконує всякі поодинокі і ґрупові фотоґрафії: кредкові і олійні.
2—5

Одинокий руський адвокат на цїлу Америку.
Доктор прав

ЮЛЇЯН ЧУПКА,

полагоджує всї справи американські. Понеже др. Ю. Чупка був адвокатом в Галичині, длятого полагодить Вам найліпше всї справи процесові, спадкові і військові в Галичині, спорядить повномочія, контракти і всї правні документи і перепровадить інтабуляції. — Адрес:

Dr. Julian Czupka, 1—13
P. O. 372. 3 N. Main Str., WILKES BARRE, PA.
LUZERNE CO.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розї вулиць

Carson і 14-ої.

Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсї.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS., 36—
South Side Pittsburg, Pa.
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, урядн. банк.

РУСЬКІ ЧИТАЧІ!

Ріжні умовини, панукчі в Росії, силують тисячі людий еміґрувати відтам в Америку. Тут, серед глуші, здалеку від рідні, другів та знакомих, серед людий з якими не мож розмовити ся, не одному приходить ся вельми тяжко, а особливо ще тоді, коли чоловік хорий і не в силї обяснити своєї хороби рідною мовою. Тому то ми предкладаємо Русинам, щоб лічили ся за дешеві гроші і ручимо їм цілковите виліченє. Повідоміть нас, від як давна хоруєте, опишіть подрібно усї признаки вашої недуги, а єсли є вона до виліченя без особистих оглядин, ми відворотно вишлемо вам лік і ви певно будете нам вдячні. Ми вилїчили уже многих, звертаючих ся до нас за помочию, вилічимо і вас.

Цїлковито лічимо онанізм.

Повне виліченє від мужеської безсильности.

Спеціяльно лічить ся мужеські недуги по найприступнійших цїнах.

От наші цїни лїків:

Знищене волося на тїлї	$1.50
Виліченє пятен на лици	2.00
На поріст волося	1.50
На поріст вусів „Усатин"	1.00
Проти прищів на лици	2.00
Проти печеня	1.00
„ чесотки	2.00
„ ревматизму	2.00
„ лихорадки	1.50
„ жолудкового катару	1.50
„ простуди	1.50
„ болю голови	1.00
„ ломаня в костях	1.50
„ хрипки	1.00
„ катару в носї	1.00

Всї лїкарства висилає ся разом з докладним поученем як уживати.

RUSSIAN DRUG CO.
OFFICE: 56 RIVINGTON TREET,
АПТИКА: 35 RIVINGTON STREET.
NEW YORK, N. Y.

Д-ра RICHTERA

PAIN-EXPELLER.

Д-ра RICHTERA ВСЕСИЛЬНИЙ ВНІШНИЙ СЕРЕДНИК ПОВИНЕН БУТИ В МЕДИЧНІЙ ШАФЦІ КОЖДОЇ ФАМІЛІЇ.

Він проганяє ревматизм, подаґру, біль в бедрах та в клубових суставах і невральґію.

Усуває швидко всї болї та затвердїлости суставів і мяснїв. Знаменитий на вивихненя, хромість і стовченя.

Скорий лік на простуду, інфлюенцу, біль горла, затамоване віддиху або тяжке віддихане.

Не дайте ся ошукати. Правдивий находить ся в представленім тут пуделку. По 25 центів і по 50 центів флящинка в аптиках.

F. Ad. Richter & Co. 1—13
American House, 74—80 Washington Str.,
NEW YORK, N. Y.

Друкарня „Свободи"

виконує всякі роботи друкарські по найтаньших цїнах.

Знаменитий тютюн до куреня

„BULL" DURHAM

Скрутите сорок циґареток з 5-центового мішочка.

Найбільше уживаний тютюн міліонами робітників і сотками богачів. Він вдоволяє кождого, а як нїодин другий тютюн.

Звичайні готові циґаретки коштують 5 центів.

Десять лїпших циґареток коштує 10 центів.

Десять дорогих циґареток коштує 25 центів, а з 5-центового мішочка „Бул Дургем" скрутите 40 найлїпших циґареток. — Пачка паперців даром.

Blackwell's Durham Tobacco Co.
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

Єсли маєте слабий зір, терпите на запалене очий і біль голови, або єсьте загрожені слїпотою, удайте ся по пораду до

ОКУЛЇСТА

45—18 **L. FRIEDNER-A O. R. D. O.**
29 Newark Ave., побіч Cooper Pl.

Відповідно до зору окуляри від $1.00 висше.
Спеціяльність: Окуляри для шкільних дїтий.
Направляє шкла. Ґарантія запевнена.
Отворено від год. 8 рано до 8 вечер.

Найвисше забезпечене $100,000.00

НАЙНИЗШІ ЦІНИ. НАЙНИЗШІ ЦІНИ.

Читайте з увагою! Не дайте дурити ся аґентам крикливою і брехливою реклямою. Як вам хто говорить, що ручить за се або те, то ви запитайте цигана, чим він ручить і де його зарука? Відвічальний Аґент і банкир складає заруку в державну касу. Заки повірите кому свій гріш, чи то до переховання, чи переслания до старого краю, попереду переконайте ся, чим і як хто ручить за ваш тяжко запрацьований гріш. Я зложив в державній касї як заруку для вас **СТО ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ.**

Тому тямте, що треба уникати непевних банкирів. До ваших послуг є старий, опитний Аґент, який висилає 100 корон за $20.43, 200 корон за $40.85, 500 корон за $102.00, 1000 корон за $204.00. Продає шифкарти до Европи і до Америки, робить контракти, повновласти та полагоджує військові справи, а усе те робить

— дешево, совісно і точно. —

Пишіть по подробиції курсу і цїни шифкарт.
Відповідаю відворотною почтою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER
141 Washington St., New York. 23-48

Найвисше забезпечене $100,000.00

Позір! Лише через місяць.

ҐРАМОФОНИ вартости $25 тепер дістанете за $13

з додатком 6 пісень даром. Ми платимо опаковане і посилку. Єсли наш ґрамофон не вдоволить Вас, зашлїть нам з поворотом. Пішлїть $13, або депозит на $3, а ми вишлемо ґрамофон. Адреса: **HOFFMAN BRO'S**
77-79 Second Ave., Dept. 6, New York City.

Копанє бараболь на фармі в сусїдстві Бріджтон.

Позір! ЄЩЕ ЩОСЬ НОВОГО! Позір!

РОДИМЦІ! Тут подаємо понизше дещо нового про першу руську кольонізацію в West Milville, New Jersey. Се єсть справді правдива руська кольонїзація, бо велике число руських родин позакуповували землю. Компанїя навіть поназивала кілька стрітів по руськи. Фамілії, котрі у нас позакуповували, зачинають ся по троха спроваджувати до Мілвіл, бо задумують з весною управляти свою землю.

РОДИМЦІ: Чи не добре мати о чверть години ходу від міста Мілвіл і від фабрик свій кавалок землї і свою хату і мешкати межи своїми, чути ся якби в родиннім краю. Не один о тім думав, що се було би добре, але чи воно так єсть, як ся Компанїя в своїх оголошенях писала і пише.

РОДИМЦІ! Що ми писали і пишемо, то нич більше, як лише щира правда. Титул власности маємо добрий. Хто купує за готівку, дістає без жадних перешкод і без жадних довгів чистий **Guarantee Deed,** т. зв. по нашому „Інтабуляція". Хто знов купує на виплату, дістає контракт. При робленю контракту купуючий вимавляє собі, в який спосіб він може сплачувати: місячно, квартально, пів-річно або річно. Єсли хоче виплачувати місячно, то контракт робить ся з таким застереженем: Купуючий не мусить до двох місяців навіть повідомляти, чому не прислав (не приніс) своєї рати; єсли би не міг і по двох місяцях, то мусить повідомити Компанїю і подати причину. В той час Компанїя дає пільгу і чекає далї. Хто закупить і вложить задатку на 5 акрів 100 долярів, а вразї його смерти, то хотьби він анї одної рати не заплатив, то його спадкоємцї без жадної доплати дістають чистий **Guarantee Deed.** — Зі сторони полудневo-східної наших ґрунтів нема навіть цїлих 6 миль до великого міста **Bridgeton, N. J.** Bridgeton єсть містом повітовим, Cumberland County, і єсть осмим портовим містом в Злучених Державах. Має 54 фабрик ріжних виробів, котрі тут подаємо: 3 Glass Manufacturing Plants; 2 Gasoline Engine Works; 5 Machine Shops; Electric Light and Power Plant; 3 Shirt and Shirtwaist Factories; 3 Iron Foundries; 2 Artificial Ice Plants; 3 Candy Factories; 2 Flour Mills; Illuminating Gas Plant; Wrapper Factory; 7 Fruit & Vegetable Packers; Dye and Bleaching Plant; Hosiery Mill; Plant for Condensing Milk; Lithographing Plant; Silk Dress Factory; Ship Yard; Mould Making Plant; Plant for the manufacture of Dies and Presses of every size; Turkish Towels and Bath Robing; Carriages and Wagons; Printing Presses; Steel Castings; Baskets; Tin Cans; Brick; Gloves. — Спис фабрик міста Мілвіл подамо пізнїйше. — Інтересовані приїжджайте, доки маєте добру нагоду, осудїть самі, чи не добре мати кавалок землї при великих містах та так численних фабриках і при щогодинній комунікації. — Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу. Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі занимають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
1— 441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.

13.

Число 13 взагалі уважають люди за нещасливе. Теперішний рік кінчить ся тринайцяткою, отже говорять, що і він мусить бути фатальний. Дотеперішні роки, котрі кінчили ся сим нещасливим числом, завсігди приносили з собою для людськости великі переміни. В 1713 р. зломано власть француського короля Людвика XIV., а на рік 1813 припадає упадок славного Наполеона.

З того не можна єще заключати, що роки окінчені тринайцяткою мусіли бути нещасливі для всіх. Противно. 1813. рік був нещасливий для Наполеона і Франції, але щасливий для Росії і Анґлії. Но помимо сего на сей рік 1913. дивлять ся всї перестрашеними очима. Та вже нігде не боять ся його так дуже як в Німеччині. І то не лише прості люди, але і інтеліґентні з тревогою споглядають на него. Причина є така. До Вільгельма, пруського короля зайшов раз один російський чарівник-пророк. Між иншим в часї бесїди запитав його король, чи не міг би він йому сказати, коли з'єдинять ся всї маленькі німецькі держави в одну велику державу. На се подав чарівник рік 1871. Король став дальше його питати, щоби подав йому рік його смерти. Сей пророк сказав рік 1888. Зацікавлений тим король став дальше питати його, чи німецька держава розпаде ся і коли се стане ся? На се чарівник відповів, що в певнім році німецька держава замотає ся в велику війну і тоді для неї конець і подав рік 1913. „По чім же ти можеш се знати?". — запитав його король. „Додай, каже, до року 1871 всї числа його єще раз а отримаєш день своєї смерти; а до року смерти додай всї його числа, то отримаєш рік упадку німецької держави". Подаємо тут сї рахунки:

1871	1888
1	1
8	8
7	8
1	8
1888	1913

І до тепер оба перші пророцтва сповнили ся. В р. 1871 з'єдинили ся всї німецькі держави в одну під проводом пруського короля, котрий прибрав титул німецького цісаря, а в 1888. р. умер Вільгельм. Сего 1913 року всї Німцї дуже боять ся, щоби і трете пророцтво не сповнило ся також. Поляки противно на сей рік покладають великі надії. Вони сподїють ся, що при помочи Росії і Франції удасть ся розбити німецьку державу, а Поляки, єсли вже не воскресять королївства, то принаймение злучать ся вже раз під Росією і отримають автономію-самоуправу. Тому і старають ся приподобати ся Росії. Звісна річ, що Росія докладає всїх сил, аби наш нарід русько-український змосковщити в Росії. Забороняє вчити по руськи по школах, в церкві не сьміє сьвященик голосити сьв. евангелія, слова божого по руськи, на руські ґазети накладає грошеві кари, аби їх знищити, просьвітні товариства замикає без причини лиш тому, що вони хотять служити нашому народови — словом розбоєм хоче знищити наш нарід. Там в Росії сей розбій їй уходить, але в Галичині, де також жиє наш нарід, се го не може вже зробити. Найбільше, що посилає рублї на русофільскі ґазети та бурси і ними купує безхарактерних, ласих на гроші людий, котрі вповають в непросьвічений наш нарід погорду до своєї рідної мови, а захвалюють під небеса Москву і обіцюють народови рай під російським пануванєм. І тим способом старають ся вносити розлад в наш нарід і знищити його. Отже Поляки, щоби приподобати ся Москалям, помагають, де можуть, москвофілам, входять з ними в спілки при виборах і т. д. і йдуть разом проти щирих Русинів, котрі не хотять служити ні Москалеви ні Ляхови, але свому народови. Недавно в яворівськім повіті при виборах до повітової ради получили ся вшехполяки з москвофілами проти Русинів і розуміє ся побідили.

Але ми тої побіди не завидуємо їм! Нехай тілько так далї поступають, для нас то лїпше. Москвофіли кидали до тепер на нас Русинів-Українців підозрінє, що ми Русини-Українці маємо якусь спілку з Поляками і в той спосіб дурили наш нарід. Але скоро нарід довідає ся про їх махінациї, то й поміч з Росії нїчо їм не поможе і покине їх! Так само, коли Русини старають ся тепер о свій університет — найвисшу школу і австрійське правительство хоче нам дати, то Поляки всїх сил уживають, щоби ми не отримали сеї школи — а все те, щоби колись перед Москалем похвалити ся, що і вони подібно як і Москалї не люблять Русинів-Українців і не допускають дійти їм до сили. — о

АКРОСТИХ.

Славних предків славні внуки,
Волю будем добувати,
Один одного кріпити,
Бодро неньку боронити
І народ наш ратувати.

До крівавого нам бою
Не по одному ставати,
А стосотною юрбою,
У тім лютім перебою,
Кровю волю здобувати!

Рідний край на нас чекає,
А ворог — о, він не спить!
Ідеал нам ясно сяє,
Нас у бій він закликає,
А з ним — воля прилетить.

Д—о

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Духовний Отець:
о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсідатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсідателька:
Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсідатель:
Василь Субак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Стефан Милянович, Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, Ansonia, Conn.
Петро Мотало, Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.
Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — предсідатель.
А. Горбаль, 135 Main Str., Derby, Conn. — касієр.
Е. Струтинська, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Д. Андрейко, New Britain, Conn.
Др. І. К[illegible]истянський, Shamokin, Pa.
Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Михайло Василишин, член від. 46. Вступив до Р. Н. Союза 26. цьвітня 1903 р. Походив з села Манявська Воля, стол. Земплін, Угорщина. Зістав убитий в майні 30. падолиста 1912 р.

Іван Родинський, член від. 85. Вступив до Р. Н. С. 30. січня 1909 р. Походив з села Устечко. пов. Заліщики, Галичина. Помер на сухоти 29. падолиста 1912 р.

Стефан Саланський, член від. 87. Вступив до Р. Н. Союза 21. жовтня 1912 р. Походив з села Смольники, пов. Ліско, Галичина. Зістав убитий треном 12. грудня 1912 р.

Данько Косар, член від. 106. Вступив до Р. Н. Союза 4. червня 1908 р. Походив з села Радощина, пов. Горлиці, Галичина. Помер на сухоти 15. грудня 1912 р.

Петро Сисак, член від. 185. Вступив до Р. Н. Союза 13. падолиста 1909 р. Походив з села Цігелка, стол. Шарош, Угорщина. Помер на запалене горла дня 16. грудня 1912 р.

Антін Скибик, член від. 201. Вступив до Р. Н. Союза дня 30. липня 1912 р. Походив з села Новосілки, пов. Ліско, Галичина. Помер на ниркову хоробу 17. грудня 1912 р.

Михайло Фицула, член від. 209. Вступив до Р. Н. Союза 24. червня 1909 р. Походив з села Ялиска, пов. Сянок, Галичина. Помер на сухоти 11. грудня 1912 р.

Іван Манда, член від. 265. Вступив до Р. Н. Союза 21. січня 1910 р. Походив з села Озоровце мале, стол. Земплін, Угорщина. Зістав убитий в майні 10. грудня 1912 р.

Гринь Дачишин, член від. 330. Вступив до Р. Н. Союза 19. вересня 1912 р. Походив з села Полівці, пов. Чортків, Галичина. Зістав убитий треном 23. падолиста 1912 р.

В. І. П.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

ФОРД СІТИ, ПА. Бр. сьв. О. Николая, від. 63, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу дня 29-го грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: С. Бал, предс.; К. Гомізна, заст. пр.; Я. Михалишин, кас.; О. Драґан, секр. фін.; Г. Волошинович, секр. рекорд.; Т. Олекшак, доз. хорих; В. Рудавський і І. Крупик, контр. комісія; П. Тимчик, капітан; Ф. Турко, дверник. Заразом повідомляє ся всіх членів сего Братства, що місячний мітінґ відбудє ся дня 26-го січня (януара). На тім мітінґу буде принимати ся нових членів до Братства за половину вступного. — С. Бал, предс.; О. Драґан, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Бр. Сош. сьв. Духа, від. 248, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу дня 12-го січня с. р. вибрано отсей новий уряд: В. Струш, предс.; Ф. Перепічка, заст. предс.; П. Псуй, секр. фін.; М. Пик, секр. рек.; Й. Бринґілевич, кас.; Ф. Перепічка, заст. кас.; контр. комісія: А. Катеринів і П. Мокрий; Ф. Кобилянський, Н. Боднар і Н. Якубів, доз. хорих; В. Воловник, капітан; С. Телішевський, хорунжий; С. Сидор, дверник. — З всякими братськими справами прошу удавати ся до секретаря на адресу: П. Псуй, P. O. Box 10. Coatsville, Pa.

НЮ КЕНСІНҐТОН, ПА. Бр. сьв. Арх. Михаїла, від. 296, повідомляє всіх своїх членів, що на річнім мітінґу дня 22-го грудня м. р. вибрано отсей новий уряд: В. Лабур, предс.; Е. Білявський, заст. предс.; В. Каліновський, секр.; І. Кміцінський, заст. секр.; М. Гаречмак, кас.; І. Блажовський, заст. кас.; І. Блажовський і П. Каліновський, опікуни хорих; М. Скрипек, хорунжий; Г. Ципинюк, К. Музика і М. Сидор, контрольори; К. Войтович, дверник. Мітінґи відбувають ся кождої третої неділі по першім в гали церковній. Єсли хто з Русинів має охоту приступити до нашого Братства і до Р. Н. Союза, нехай прийде на наш мітінґ. — За уряд: В. Лабур, М. Гаречмак і В. Каліновський.

БАЛТІМОР, МД. Бр. сьв. Тройці, від. 320, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінґу дня 12-го січня с. р. вибрано отсей новий уряд: С. Карпевич, предс.; М. Ключка, секр.; Н. Капустій, кас. Мітінґи будуть відбувати ся кождої другої неділі по першім. — М. Ключка, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Зап. Січ", від. 117, подає до відомости, що на річнім мітінґу дня 11. січня с. р. вибрано отсей новий уряд: І. Крупцала, предс.; І. Гнівчинський, кас.; Е. Різник, секр. фін.; Н. Демкович, секр. рек.; контрольори: О. Стеткевич, В. Білінський і П. Ярема; контрольори хорих: Гептінк і Шевчук; тростіси: Дашкевич і Дайчман; госп. галї: Ю. Кароль. — Н. Демкович, секр. рек.

БРУКЛИН, Н. Й. Бр. Пр. Тройці, від. 203, подає до відома, що на річнім мітінґу дня 7-го грудня м. р. вибрано слїдуючий новий уряд: В. Саїв, предс.; І. Балко (Андрія), заст. предс.; І. Боґуш, кас.; С. Глушко, заст. кас.; Л. Мигаль, секр.; М. Шипот, заст. секр.; Л. Кісь, тростіс; Ю. Павчак і П. Войтович, контр. комісія; М. Ковальський, капітан; О. Ґвязда і Н. Лелик, хорунжі; С. Боцян, дверник; П. Цьвекало, заст. двер. Мітінґи відбувають ся першої суботи по першім у „Девей Гол" під ч. 76 Норт 6-та ул. Всякі кореспонденції дотичні Бр. і Р. Н. Союза просить ся адресувати: Людвик Мигаль, секр., 64 Kent Ave., Brooklyn, N. Y.

Позір! Шенандорці і околиця! Позір!

Вокально драмат. Товариство „Боян" в Шенандоа, Па. устроює в неділю по Богоявленію т. є. дня 26. н ст. січня (януара) с р. дуже красне і п[о]учаюче представлене із русько-міщанського житя. Буде відограна опера: „Чотири угли" Моли ся, Учи ся, Труди ся, Трезви ся. Також хор „Бояна" відсьпіває кілька красних пісень. В руській гали на W. Centre улици. Початок точно о год. 7.30 вечер. Ціни місць: 50 цнт., 25 цнт. і для дітей 10 цнт. На той прехороший вечерок запрашаємо сердечно всіх місцевих і дооколичних Русинів і всіх Славян. КОМІТЕТ.

УКР. ТОВ. "ЗАПОРОЖСЬКА СІЧ" і "ПОМІЧ В ЧУЖИНІ"
від. 117 і 215 Р. Н. С. в Ню Йорку
устроюють

Масковий і Цивільний
Б А Л Ь

в суботу, дня 25-го січня 1913 р.
В "BEETHOVEN HALL"
210-212 5th St. (між 2 а 3 евню), New York.
Вступ 35 центів.
Початок точно о годині 7-ій вечер.

Товариства призначили дати 4 нагороди для тих, котрі будуть найліпше і найкомічнійше умасковані, то є: дві нагороди для дам а дві для мущин.

Музика Тов. ім. Лисенка з Ню Йорку.